

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านหัตถา

หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก

อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวเขาวลัดภรณ์ มิ่งสูงเนิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ยาวลักษณ์ มิ่งสูงเนิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านตัดทา หมู่ที่ 4 ตำบลบุงชีเหล็ก อำเภอสูงเนิน
จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์นาวาอากาศตรีเดกิงศักดิ์ ชัยชาญ, 190 หน้า

ในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการทำการประเมินเพื่อทราบ
เงินกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสร้างงาน สร้างรายได้ และสวัสดิภาพของ
สมาชิก โดยใช้แนวความคิดของสตีฟเฟิลบีมได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท

1. Context Evaluation : C คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. Input Evaluation : I คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
3. Process Evaluation : P คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
4. Product Evaluation : P คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้าน
ตัดทา หมู่ที่ 4 ตำบลบุงชีเหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
เครื่องมือใช้ในการประเมินผลโครงการและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านในการเก็บข้อมูลต่างภายในหมู่บ้านจะต้องอาศัย
เครื่องมือในการประเมิน โดยเครื่องมือมีจำนวนมากในการประเมิน แต่ผู้ที่ทำสารนิพนธ์ได้จัดทำ
การประเมินด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Obsevation)
2. สัมภาษณ์ (Interview)
3. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน
4. การสำรวจ (Inventory)

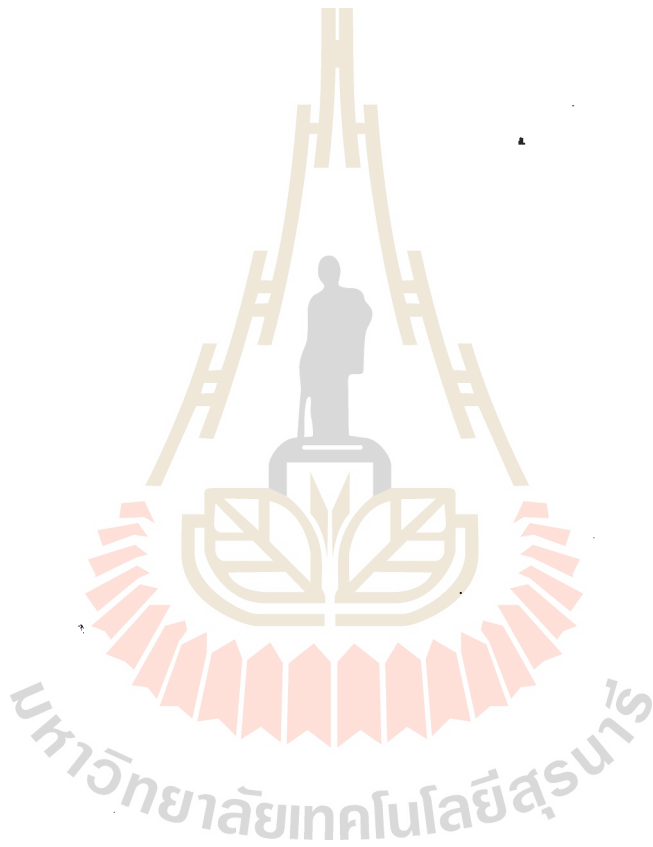
การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการดำเนินงาน

กองทุนหมู่บ้านหัตถา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในระดับปานกลาง

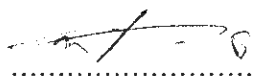
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

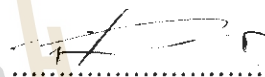
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(อาจารย์นาวาอากาศตรีเอกกิจศักดิ์ ชัยชาญ)

กรรมการสอบ

.....

(อาจารย์นาวาอากาศตรีเอกกิจศักดิ์ ชัยชาญ)

กรรมการสอบ

.....

(อาจารย์ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่เดือน.....พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ด้วยความอนุเคราะห์ ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำจากหลายท่าน โดยเฉพาะอาจารย์นาวาอากาศตรีเถกิงศักดิ์ ชัยชาญ และรองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษาประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนในการอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายสมพงษ์ ประจิตร ผู้ใหญ่บ้านทัดทาและประธานกองทุน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านทัดทา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงชีเหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้ให้ข้อมูลอย่างเต็มอกเต็มใจ และองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชีเหล็ก ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านสถานที่ อีกทั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสูงเนิน ที่ได้ช่วยเหลือค้นหาข้อมูลเป็นอย่างไร

ขอกราบรำลึกถึงพระคุณ บิดา มารดา และครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้แก่ผู้ทำวิจัยได้มีโอกาสถึงวันนี้

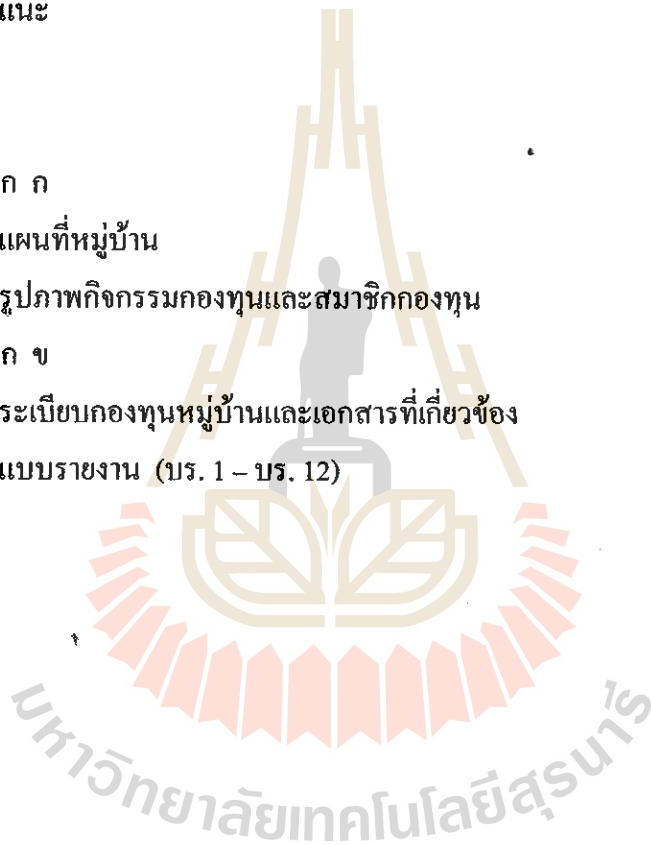
เขาวลัษณ์ มิ่งสูงเนิน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
กรอบความคิดทฤษฎี	2
วิธีการดำเนินการ	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	5
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7
หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน	10
หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL	13
เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	17
วิธีการประเมินโครงการ	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ	26
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	41
ผลการประเมินบริบทชุมชน	41
ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	51
ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	61
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	62
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	65
สรุปอภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	
แผนที่หมู่บ้าน	71
รูปภาพกิจกรรมกองทุนและสมาชิกกองทุน	72
ภาคผนวก ข	
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
แบบรายงาน (บร. 1 – บร. 12)	

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้.....	27
2. หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย.....	28
3. ตัวชี้วัดการประเมินบริบทระบบ A.....	29
4. ตัวชี้วัดการประเมินปัจจัยนำเข้าระบบ A.....	30
5. ตัวชี้วัดการประเมินกระบวนการระบบ A.....	32
6. ตัวชี้วัดการประเมินผลผลิตระบบ A.....	34
7. ตัวชี้วัดการประเมินบริบทระบบ B.....	37
8. ตัวชี้วัดการประเมินปัจจัยนำเข้าระบบ B.....	37
9. ตัวชี้วัดการประเมินกระบวนการระบบ B.....	38
10. ตัวชี้วัดการประเมินผลผลิตระบบ B.....	39
11. จำนวนสมาชิกที่รับ ได้รับอนุมัติเงินกู้และจำนวนเงินที่อนุมัติ.....	57

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แผนที่หมู่บ้าน.....	70
2. รูปภาพกิจกรรมกองทุนและสมาชิกของกองทุน.....	71

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองปัญหาหลักในการจัดทำกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ ปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบท เพราะขาดเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินความจำเป็นเร่งด่วน และยังทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และการประชาสังคมเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน สร้างศักยภาพในการจัดระบบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

กองทุนหมู่บ้านพัฒนา หมู่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุน เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2544 โดยมีการจัดเวทีหมู่บ้านเพื่อประชุมชี้แจงนโยบาย และวัตถุประสงค์ของกองทุนที่ได้รับ โดยให้สมาชิกภายในหมู่บ้านพัฒนา มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนจะมีสมาชิกที่กู้เงินไปจะนำไปเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง โดยจะกู้เป็นรายบุคคล เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ทำให้ชุมชนมีการพึ่งพาตนเอง

เมื่อโครงการกองทุนหมู่บ้านดำเนินมาถึง 1 ปี จึงเห็นว่าน่าจะมีการตรวจสอบถึงผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านว่ามีความประสบความสำเร็จตามการประเมินหรือไม่ จึงได้จัดให้มีการศึกษาการประเมินผลถึงการบริหารการจัดการกองทุนว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่และสภาพเศรษฐกิจสังคมเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านให้อยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ในการศึกษาและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพัฒนา หมู่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการได้ดังนี้

1. ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อทราบถึงศักยภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้านที่ดี
3. เพื่อต้องการทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งในพื้นที่หมู่บ้านที่ดีอันเป็นประโยชน์ต่อการประเมินความเข้มแข็งของชุมชนศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดขึ้น
4. เพื่อได้กรอบแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่นำมาศึกษาและเป็นแนวความคิดในการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินชีพ (CIPP) ได้ใช้กรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิดเป็นตัวแปร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวแปร โดยใช้แนวความคิดของสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท

1. Context Evaluation : C คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. Input Evaluation : I คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
3. Process Evaluation : P คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
4. Product Evaluation : P คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

Juliam L. Simon (Juliam L. Simon อ้างถึงใน รศ.ดร.บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2536 : 115) การวิจัยแบบจำแนก Classification research คือ การวิจัยแบบจำแนกกลุ่มคนหรือสิ่งของออกเป็นหมวดหมู่ที่จัดไว้ตามประเภท หรือลักษณะที่กำหนด

Felix Librero (Felix Librero อ้างถึงใน ดร.เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541 : 2) การวิจัยประยุกต์ Applied Research เป็นการวิจัยที่ต้องการทำการวิจัยใช้ประโยชน์ หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง แก้ไขปัญหาเพื่อช่วยในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาโครงการหรือประเมินโครงการ

วิธีการดำเนินการ

การประเมินโครงการเป็นการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้การเก็บข้อมูลในการประเมินโครงการเป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้ และตัวแปรสำหรับการเก็บข้อมูลโดยใช้การเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลตามแบบ บร. ต่าง ๆ

1. การศึกษาจากเอกสาร เป็นการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจ โดยจะศึกษาจากข้อมูลที่ทางหน่วยงานต่าง ๆ เก็บรวบรวมไว้

- แบบงปฐ. ของหมู่บ้าน
- แบบกชช 2 ค. ของหมู่บ้าน
- เอกสารของหมู่บ้าน

2. การศึกษาภาคสนาม

- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาสภาพทั่ว ๆ ไปของหมู่บ้านจะดูพฤติกรรมของบุคคลในชุมชน การทำกิจกรรมของชุมชน
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนรวม โดยการศึกษาสังเกตเกี่ยวกับสภาพทั่วไป พฤติกรรม ความเป็นอยู่ การดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ
- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการศึกษาในรูปแบบของการสนทนาอย่างมีจุดหมายตามที่กำหนดไว้ เป็นการเก็บข้อมูลที่มีความสอดคล้อง เพราะผู้ให้ข้อมูลจะตอบคำถามได้โดยตรง โดยใช้แบบตาม บร. ต่าง ๆ
- การสำรวจ เป็นการศึกษาชุมชน โดยใช้วิธีการหลายอย่างรวมกัน โดยการจัดทำแผนที่หมู่บ้าน การถ่ายรูป การสัมภาษณ์ การบันทึก

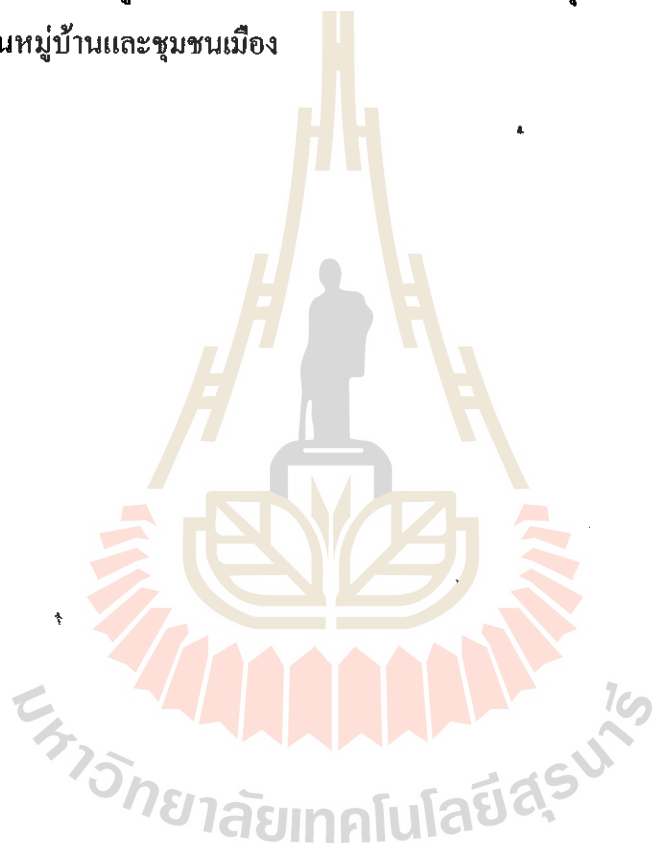
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลออกมาเป็นระเบียบให้เกิดความสะดวก และเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษา โดยการเก็บข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์สมาชิกภายในหมู่บ้าน และการเก็บข้อมูลจากเอกสาร
- วิธีการการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านทดหา หมู่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการดำเนินโครงการดังนี้
- ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่าง ๆ ของกองทุน
 - ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุน บริษัทชุมชน
 - ขั้นที่ 3 ใช้รูปแบบประเมินแบบ CIPP MODEL วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่จะเก็บข้อมูล
 - ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล จากงานแบบ บร. ต่าง ๆ
 - ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วจึงนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่
 - ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาที่ได้ศึกษาเป็นระยะเวลา 10 เดือน โดยเสนอในรูปแบบ “สารนิพนธ์”

ผลคาดว่าจะได้รับ

จากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดยการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ทราบถึงประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านทัตทา หมู่ 4 ตำบลบึงจี่เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

1. ได้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
2. ได้ทราบถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งภายในหมู่บ้าน
4. ได้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทำสารนิพนธ์ในบทนี้มีเอกสารที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกองทุนหมู่บ้านพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้นำเอาเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาจัดตั้งกองทุน ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้นำมาประมวลจากแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้เห็นว่าเนื้อหาในการประเมินมีความถูกต้อง และมีความสมเหตุสมผล โดยมีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อนำเงินทุน 1 ล้านบาท ไปให้กับประชาชน เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาความยากจน ไม่มีเงินทุน เพื่อทำการประกอบอาชีพและเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง โดยกองทุนหมู่บ้านจะมีหลักการที่สำคัญ เพื่อให้นโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จได้ หลักการที่สำคัญมี 4 ประการคือ

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน เป็นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน
3. ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานคณะกรรมการกองทุน โดยสมาชิก
4. ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการ จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

1.1 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน

ตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะมีหลักการสำคัญที่ให้ประชาชนถือปฏิบัติตามที่ได้ตั้งนโยบายกองทุนหมู่บ้านขึ้นมา โดยหลักการมีดังนี้

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่า

และภูมิปัญญาของตนเอง

3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและ

ประชาสังคม

5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

ตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านได้จัดตั้งกำหนดวัตถุประสงค์เอาไว้เพื่อให้แต่ละกองทุนหมู่บ้านได้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านที่จัดสรรให้นั้นมีวัตถุประสงค์อะไรที่ทางรัฐได้ให้เงิน 1 ล้านบาท ให้กับหมู่บ้าน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะมีจุดประสงค์ เพื่อให้ประชาชนภายในหมู่บ้านมีความเป็นชุมชนและท้องถิ่น เป็นผู้กำหนดจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองภายในหมู่บ้าน ส่วนเงินทุน 1 ล้านบาทนั้นจะให้ผู้ด้อยโอกาสนำเงินทุน 1 ล้านบาทไปประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและยังทำให้ประชาชนภายในหมู่บ้าน

นำเงินทุน 1 ล้านบาทไปประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและยังทำให้ประชาชนภายในหมู่บ้าน ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยพื้นฐานภายในหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่าง ๆ ในการจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเงิน 1 ล้านบาท เป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีก เพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพความเข้มแข็ง จึงได้จัดระเบียบกองทุนขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนทำความเข้าใจ โดยอาศัยอำนาจตามแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษา คณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน จะดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระแล้วกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1 ดาย
- 2 ลาออก
- 3 เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4 คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 5 เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในการประชุมแต่ละครั้งของคณะกรรมการจะต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
2. กำหนดแผนการจัดการและการจัดสรรเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้าน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเสนอ

คณะกรรมการ

4. กำหนดแผนงาน ระเบียบ ข้อบังคับและประเทศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน
10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะกรรมการทราบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะอยู่ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยจะมีอำนาจ หน้าที่ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับ

นโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9. คำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ คำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11. คำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองออกมาเพื่อให้ผู้นำหมู่บ้านนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านโดยบอกรายละเอียด วิธีการประชาคมภายในหมู่บ้าน โดยจะให้ประชาชนภายในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ทดทา หมู่ 4 ตำบลลุงจี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทดทา มีดังนี้

1. ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 4 ตำบลลุงจี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก

- เพื่อส่งเสริมการออกด้วยวิธีถือหุ้น

- เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

3. แหล่งที่มาของกองทุนจะประกอบด้วยเงินหลักทรัพย์ ดังนี้

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้ากองทุนหมู่บ้าน

- เงินค่าหุ้น

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- เป็นผู้พำนักอยู่ในบ้านทดทา

- เป็นผู้ที่มีความเข้าใจ และเห็นชอบในหลักการของทุน

- เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

- เป็นผู้ที่คณะกรรมการมีมติชอบ

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการ

- คณะกรรมการพิจารณาว่าจะรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสมาชิก

- สำหรับผู้ที่ขาดการเป็นสมาชิก ขอขึ้นสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้

6. การฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

- ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของ

ผู้เข้าร่วมประชุม

- จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุน ไม่ว่าจะด้วยประการใด
- มีลักษณะและหรือคุณสมบัติที่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าเป็นสมาชิกกองทุน (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

3. หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน

1. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน โดยให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อทำการเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในการประชุมผู้เข้าร่วมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน โดยให้สมาชิกเลือกคณะกรรมการขึ้น โดยเลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดคณะกรรมการจะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนต่อคณะกรรมการ หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ และเปิดบัญชีเงินฝากของคณะกรรมการกองทุนให้เสร็จภายใน 90 วัน หลังจากได้รับเลือก

โดยระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ระบุคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ดังนี้

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่ติดพัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

2. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกภายในหมู่บ้านร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2

จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องคือ ระเบียบข้อบังคับของกองทุน

2. การประเมินความพร้อมกองทุน

คณะกรรมการได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- ความรู้ประสบการณ์และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ
- ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

เมื่อกองทุนมีความพร้อมและคณะกรรมการกองทุนแจ้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เพื่อมาติดตามตรวจสอบและรายงานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด จะทำให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะโอนเงินเข้ากองทุน เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้วจะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบให้ไปติดต่อบริษัทธนาคาร เพื่อนำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยจะมีเอกสารดังนี้

- สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน
- มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มี

อำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคาร ไปแสดงต่อธนาคาร ให้ประธานกรรมการกองทุนลงนามกำกับและรับรองสำเนาครบทุกหน้า

- บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

3. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อได้รับเงินจัดสรรแล้วก็เปิดให้สมาชิกยื่นคำขอกู้เงิน โดยคณะกรรมการจะต้องพิจารณาการให้กู้เงินของสมาชิกจะต้องยึดตามระเบียบกองทุนแห่งชาติ สมาชิกที่จะทำการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านจะต้องทำใบคำขอกู้เงิน โดยระบุถึงวัตถุประสงค์ในการขืมเงินอย่างชัดเจน โดยจะยื่นให้กับคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาเงินกู้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการให้กู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินจำนวน 20,000 บาท แต่ถ้ามีสมาชิกจะขอกู้เงินจากกองทุนในจำนวนเงินมากกว่า 20,000 บาท คณะกรรมการจะต้องเรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาการให้กู้แต่ไม่เกิน 50,000 บาท คณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญาเงินกู้จะต้องแต่งตั้งผู้แทนกรรมการอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญาขืมเงิน คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝาก เป็นอัตราที่แน่นอนด้วยความเห็นชอบของสมาชิกและกำหนดระยะเวลาชำระเงินกู้ยืม

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควรและด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

เกณฑ์พิจารณาเงินกู้สำหรับกองทุนหมู่บ้านทตทา จะให้เงินกู้กับสมาชิกโดยสมาชิกจะสามารถยื่นคำขอกู้ไปใช้กับกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้างหรือเพิ่มรายได้

โดยวงเงินกู้ทั้ง 3 ประเภทนี้จะให้สมาชิกกู้ไม่เกินรายละ 20,000 บาท เงินกู้ทุกประเภทจะต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการ โดยจะมีหลักประกันเงินกู้ ต้องให้สมาชิกกองทุนจำนวน 2 ใน 3 คำประกันรวมกลุ่มผู้กู้เงิน 20,000 บาทขึ้นไป ต้องมีหลักทรัพย์คำประกัน ผู้กู้ต้องชำระเงินคืนในเวลา 1 ปี โดยจะเสียอัตราดอกเบี้ยให้กับกองทุนร้อยละ 5 บาทต่อปี ผู้กู้คิดสัญญาในการชำระเงินคืนจะต้องเสียค่าปรับร้อยละ 0.05 บาทต่อวัน (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

4. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการพัฒนาต่อเนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่ม

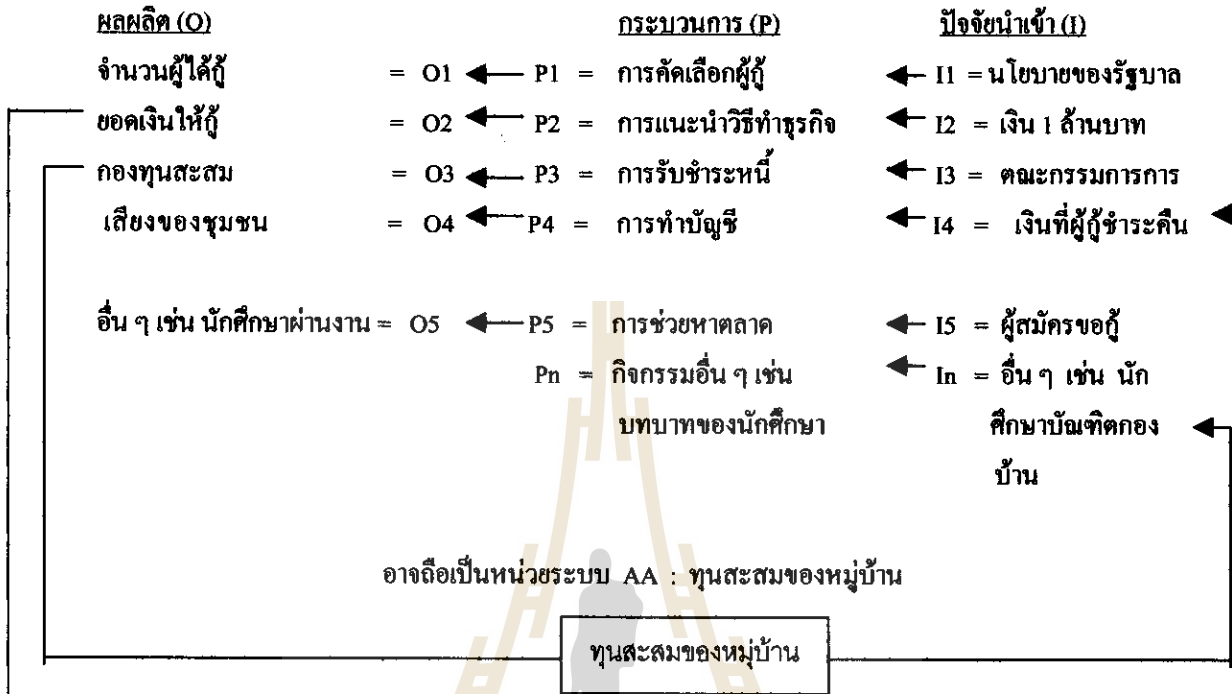
ประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยจัดสรรเงินทุนประมาณ 476 ล้านบาท ให้แก่บัณฑิต เพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการโดยมีบัณฑิตว่างงานทั้งหมดจำนวน 74,881 คน โดยหลักสูตรนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ จึงจัดทำหลักสูตรโดยจะเน้นเนื้อหาหลักสูตรทางด้านการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

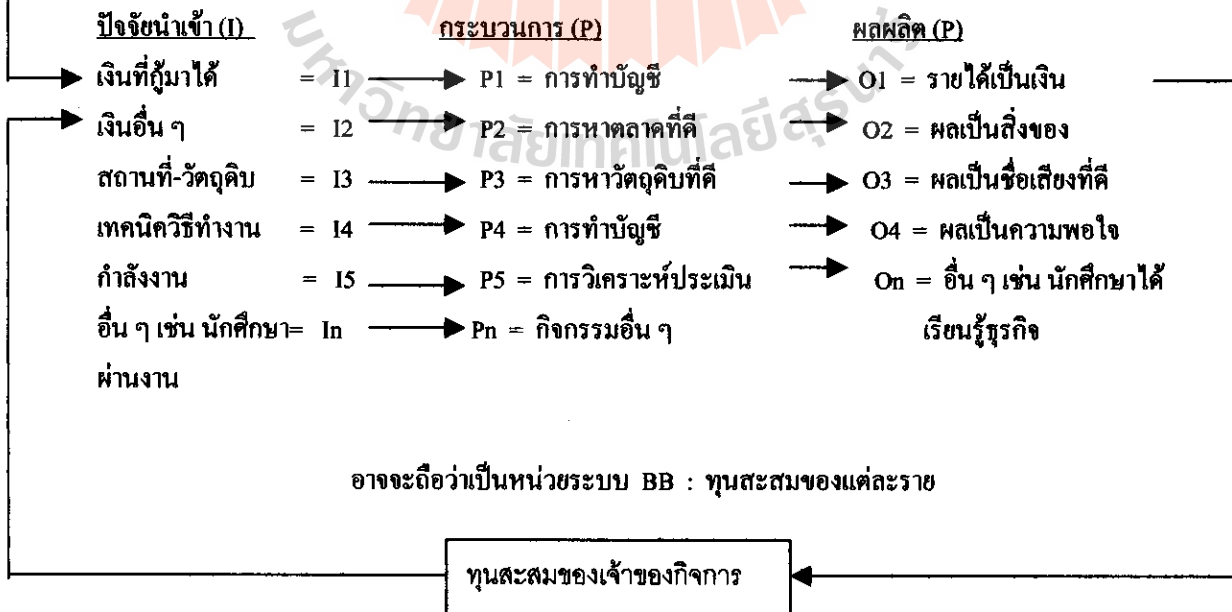
รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจและแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใด ๆ โดยศัพท์เฟิลบิมได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “ กระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ ” แบบจำลองชีพพีจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. Context Evaluation : C คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. Input Evaluation : I คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น
3. Process Evaluation : P คือ การประเมินกระบวนการเป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. Product Evaluation : P คือ การประเมินผลผลิตจะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูความสำเร็จของโครงการ

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (B1 - B2)

จากแผนภูมิที่ 2 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ ตามรายการต่าง ๆ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี P ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่ หมายถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

นงลักษณ์ เดชระพีพงษ์ (2545 : 32-33) นำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหมู่บ้าน โดยชี้ให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมาประชุมร่วมกันเป็นจำนวนมาก เพื่อเลือกกรรมการกองทุนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนอื่น ตระหนักในความสำคัญของการศึกษาสำหรับจุดด้อย คือ ระยะเวลาผู้ยืมไม่เกิน 1 ปีเป็นข้อจำกัด ควรให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณาตามลักษณะอาชีพและวัตถุประสงค์การกู้เงิน วงเงินผู้ยืมจำกัด ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนทำโครงการขนาดใหญ่ เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน ผู้กู้เงินในชุมชนมักเป็นลูกหนี้หลายหน่วยงานทำให้เกิดหนี้สินหมุนเวียนขยายในวงกว้าง รัฐบาลควรหามาตรการรองรับสินค้าจากชุมชน

สมพันธ์ เดชอธิก (2545 : 6) นำเสนอการบริหารกองทุนด้านบาทให้มีประสิทธิภาพด้วยการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ต้องสร้างความรู้ควบคู่การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดระเบียบตายตัว จึงควรแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ควรเสริมสร้างความเข้มแข็งให้คณะกรรมการกองทุนด้วยการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มคน ควรให้มีการตรวจสอบการทำงานจากประชาคมหมู่บ้าน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันและการทำกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะ หมู่บ้านทศทา หมู่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้เข้ามาปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยวิธีการดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

รูปแบบของการประเมิน โดยใช้หลักของเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบ ด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ขั้นตอนของการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ

2. ขั้นตอนการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการ

3. ขั้นตอนการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อควรคำนึงถึงในการใช้รูปแบบการประเมิน

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

2. ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ต้องการออกแบบการประเมินที่แตกต่างกันและควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีประสิทธิผล และเป็นรูปแบบทั่ว ๆ ไป

3. ในกรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา ควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผลดังนี้ คือ วิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอ

4. การตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ ขั้นการวิเคราะห์ออกแบบเลือกและปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินและผู้ตัดสินใจ

5. เพื่อให้จะได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบการประเมินจึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยงและมีความเป็นปรนัย

6. การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักรต้องเข้ากับโครงการที่เป็นระบบ

สตัฟเฟิลบิม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “กระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้ จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้ง และ มีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุม แบบจำลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบซิปฟี จึงเป็นที่นิยมใช้ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้ง ยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติจึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

แบบจำลองซิปฟีจะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง เพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การดูประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสถานะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย และยังช่วยให้ทราบ

ถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสถานะแวดล้อมทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมินสถานะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

1. Contingency Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (Opportunities and pressure outside of the immediate system) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนาส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ เช่น การสำรวจงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การสำรวจปัญหาเหล่านี้ทำให้สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป

2. Cibgryebce เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Fesolt) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้การเปรียบเทียบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประเมินสถานะแวดล้อมจะได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับระบบ เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหารในทางปฏิบัติสถาบันการศึกษา ควรจะได้มีการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็น Contingency Mode และ Cibgryebce การกำหนดเป้าหมายและคุณค่าของระบบจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ เพื่อความบรรลุเป้าหมายหรือไม่ต้องใช้วิธีแบบ Cibgryebce แต่ในสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการของบุคคลและสถานที่จะเป็นตัวหลักของการเปลี่ยนแปลงในการประเมินสถานะแวดล้อมโดยทั่วไป ควรจะใช้การประเมิน ๆ ทั้ง 2 แบบ เพราะ Cibgryebce จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์ ในขณะที่ Contingency Mode เป็นไปเพื่อการปรับปรุง

ในรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางของหน่วยที่จะประเมิน เพื่อที่จะได้สอดคล้องกับนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารของระบบ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินกับผู้บริหารนักประเมินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจในปัจจุบัน และข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อตัดสินใจในอนาคตให้แก่ผู้บริหาร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการ

ดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในการ
รูปของราคาและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา
งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษาผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูป
ตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์
เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างเท่าใดวางแผนงาน
และดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินสถานะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การ
ประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้น ๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

รูปแบบของคำถามที่ใช้ถามมีมากมาย เช่น วัตถุประสงค์จะกำหนดวิธีดำเนินการได้หรือไม่
และจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ วิธีการที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร คำถามต่าง ๆ เหล่านี้จะแสดงถึงความสำคัญของการ
ประเมินข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น เพื่อที่จะได้เป็นตัวกำหนดยุทธวิธีเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำถามนี้จะใช้มีตั้งแต่ระดับกว้าง ๆ และคำถามเฉพาะ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการ เพื่อให้ข้อมูล
ย้อนกลับ C (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้นการประเมินกระบวนการมี
วัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ มี 3 วิธี คือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งต่อไปนี้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มบุคลากรและนักศึกษา วิธีการสื่อสาร การให้เหตุผลความเข้าใจและเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์ของแผนการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในแผนการนั้น และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแผนการ ความเพียงพอของแหล่งทรัพยากร อุปกรณ์อำนวยความสะดวก บุคลากรปฏิบัติงาน

2. เกี่ยวกับการวางโครงการและตัดสินใจก่อนการวางแผน โดยผู้อำนวยการโครงการ ระหว่างการดำเนินการนั้น ตัวอย่างการตัดสินใจก่อนวางแผน เช่น ในโครงการพัฒนาแบบสอบ ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องเลือกโรงเรียนอย่างเจาะจง สำหรับเข้าร่วมในการทดลองสร้างข้อกระทงใหม่ ๆ ของแบบสอบ ผู้ตัดสินใจจะสามารถจัดเตรียมวางโครงการล่วงหน้าได้ก็เมื่อมีโรงเรียนมาให้เลือก แต่ตัวเลือกเหล่านี้จะยังไม่มีจนกว่าจะมีรายชื่อของโรงเรียนที่จะสอบถามไป เมื่อโรงเรียนได้รับการติดต่อแล้ว จึงจะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับ โรงเรียนที่มีความเต็มใจเข้าร่วมในการทดสอบแบบสอบ ดังนั้นในโครงการส่วนใหญ่สถานการณ์จึงต้องตัดสินใจจึงมีจำนวนมาก และเป็นเครื่องแสดงความที่ชัดเจนถึงความต้องการข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ

3. ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการจะบอกลักษณะสำคัญใหญ่ ๆ ของโครงร่าง โครงการ เป็นต้นว่า มโนทัศน์ที่ต้องการสอนและปริมาณของการอภิปรายที่จะมีความหมายนี้ เพื่อบรรยายว่า เกิดอะไรขึ้นจริง ๆ สารนิเทศนี้จะให้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกำหนดว่าทำไมวัตถุประสงค์จึงบรรลุหรือไม่บรรลุผล

ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง คือ

1. การจัดหาทรัพยากรประเมินกระบวนการเพิ่มเติมเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
3. การร่วมมือประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการ

และบุคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง

4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสินในการรวบรวมสารนิเทศ นักประเมินกระบวนการต้องใช้วิธีการทั้งที่มีแบบแผนและไม่มีแบบแผน เช่น การวิเคราะห์ ปฏิบัติการ การบันทึกอย่างอิสระภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงานแต่ละวัน การสัมภาษณ์ การจัดลำดับบันทึกรายวันของเจ้าของโครงการ วิธีการ Semantic Differential บันทึกการประชุมคณะกรรมการ การปรับปรุงรายงานของ PERT และ Suggestion Boxes นอกจากนี้ตัวแปรที่สำคัญตามทฤษฎีแล้ว ผู้ประเมินกระบวนการยังอาจจะค้นหาเหตุ หรือกรณีอื่นไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมแต่เป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการ ดังนั้นผู้ประเมินจึงต้องใช้เครื่องมือใด ๆ เท่าที่จะหาได้เพื่อสืบสารไปถึงสิ่งที่แสดงให้เห็นปัญหาอย่างแท้จริง

คุณค่าของการประเมินกระบวนการไม่ได้อยู่ที่ความสัมพันธ์กับการประเมินอื่น ๆ เท่านั้น แต่อยู่ที่

1. การประเมินกระบวนการขึ้นอยู่กับผลประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม และการประเมินปัจจัยคือ ถ้าสามารถประเมินสภาวะแวดล้อมและปัจจัยได้มีมากผู้จัดโครงการก็มีความมั่นใจมากขึ้นในการเลือกการดำเนินการ และถ้าปรากฏความขัดแย้งน้อยก็ต้องการประเมินกระบวนการมากขึ้น นั่นคือ ถ้าการกำหนดวัตถุประสงค์และการวางโครงการคลุมเครือ โครงการ

นั่นอาจจะเป็นหัวข้อของปัญหาและบางครั้งก็เป็นเหตุแห่งความล้มเหลว การประเมินสถานะแวดล้อมและปัจจัยจะช่วยชี้ให้เห็นและแก้ปัญหาดังแต่ต้น พอถึงการทำตามกระบวนการจำเป็นที่จะต้องมีการย้อนกลับ โดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอะไร โครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด ดังนั้นในกรณีเช่นนี้การประเมินกระบวนการจึงจำเป็นที่สุดที่สามารถทำหน้าที่

2. การประเมินกระบวนการมีความสำคัญมากกว่าการประเมินผลผลิต ในระยะแรกของการกำหนดแผนงาน แต่แนวโน้มนี้จะกลับกันว่าโครงสร้างของการพัฒนาแผนงาน อาศัยการสำรวจน้อยลง แต่มีโครงสร้างที่แน่นอนมากขึ้นการประเมินกระบวนการและการประเมินผลผลิตจะขึ้นต่อกันและกัน คือ การประเมินกระบวนการจะเข้าไปมีส่วนในการแปลความสิ่งที่เกิดขึ้น และถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจะไม่สามารถตกลงใจได้ โดยไม่ทราบว่าการดำเนินการนั้นให้ผลอย่างไรบ้าง การตัดสินใจออกแบบโครงสร้างใหม่หรือระเบียบปฏิบัติในกระบวนการใหม่ จึงต้องอาศัยสารสนเทศจากการประเมินผลผลิตเข้ามาร่วมด้วย

โดยสรุป ภายใต้การประเมินกระบวนการสารสนเทศจะถูกวิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอเท่าที่ผู้ดำเนินโครงการต้องการสารสนเทศนั้น อาจจะช่วยทุกวันถ้าจำเป็นเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะแรกของโครงการ ทั้งนี้ การประเมินนี้ไม่เพียงพอแต่ให้สารสนเทศที่ต้องการแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า และการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังบันทึกสารสนเทศของกระบวนการสำหรับแปลความหายของสำเร็จของโครงการด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไปของการประเมินผลผลิต จะรวมถึงต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เหนือในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมด้วย

เกณฑ์นั้นอาจเป็นได้ทั้ง Instrumental Criteria หรือ Congruence Criteria ชื่อ Scriven ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของเกณฑ์ทั้งสอง ดังนี้

ก. Instrumental Criteria จะสัมพันธ์กับความสำเร็จที่อยู่ในระดับปานกลางและมีส่วนช่วยให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ในที่สุด เช่น ก่อนที่แบบสอบจะถูกสร้างขึ้นรูปแบบของแบบสอบ และคำถามจำนวนมากในแบบสอบนั้นจะต้องได้รับการจัดทำขึ้นก่อนหรือก่อนที่นักเรียนจะสามารถอ่านคำว่า Coke ได้อย่างเข้าใจ เขาจะต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งที่เป็ความหมายของคำมาก่อน

ข. Congruence Criteria จะเป็นเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไขเบื้องต้นที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นอัตราการคอกออกของโรงเรียน ๆ หนึ่งที่เป็นอยู่ถูกลดลงให้ได้ระดับที่กำหนดไว้ โดยกลุ่มนักเรียนจะต้องได้รับคะแนนจากแบบสอบที่ระบุนมากกว่า หรือเท่ากับจำนวนที่กำหนด หรือจะต้องนำแผนการสอนใหม่เข้าไปใช้ในโรงเรียน การระบุเกณฑ์แบบนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ตัดสินใจโดยเฉพาะ

การประเมินมีความหมายเพียงส่วนที่เป็นการประเมินผลผลิตเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีการประเมินแบบอื่นที่ต่างจากการประเมินผลผลิต แต่การประเมินเหล่านี้ก็ยังคงมีความสัมพันธ์คล้ายคลึงกันมาก

ทั้งการประเมินสถานะแวดล้อมและการประเมินผลผลิตจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ ว่าบรรลุเป้าหมายโดยมีระบบ โดยที่การประเมินสถานะแวดล้อมจะพิจารณาระบบโดยส่วนร่วมและการประเมินผลผลิต พิจารณาความพยายามเปลี่ยนแปลงในระบบ ดังนั้น การประเมินสถานะแวดล้อมจึงแสดงที่สิ่งจำเพาะในรูปที่การประเมินผลผลิตจะนำไปใช้ภายหลัง การประเมินปัจจัยและการประเมินผลผลิตสามารถที่จะแยกให้เห็นได้ง่าย สำหรับการประเมินปัจจัยจะเกิดขึ้นก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลง โครงการและการประเมินผลผลิตจะเกิดขึ้น ในระหว่างและหลังโครงการ ในขณะที่การประเมินผลผลิตสามารถที่จะแยกให้เห็นได้ง่าย สำหรับการประเมินปัจจัยจะเกิดขึ้นก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงการ และการประเมินผลผลิตจะเกิดขึ้น ในระหว่างและหลังโครงการ ในขณะที่การประเมินสถานะแวดล้อมกำหนดสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินผลผลิต การประเมินปัจจัยก็แสดงสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินกระบวนการ

การตัดสินใจโดยใช้การประเมินปัจจัยเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะสำหรับการวางแผนการประเมินผลผลิต ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการประเมินปัจจัย คือ การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่เลือก และแผนการประเมินผลผลิตซึ่งสามารถประยุกต์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบปฏิบัติได้

การประเมินผลผลิตจะสืบสาวสิ่งที่มีอยู่ว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์ไปแล้วหรือกำลังจะบรรลุแต่การประเมินกระบวนการจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่า ระเบียบการนั้นได้รับการกระทำไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ การประเมินทั้ง 2 ชนิด จะให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการควบคุมและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติไปทำจริงนั้นตรงหรือไม่กับแบบที่วางไว้ และการประเมินผลผลิตช่วยให้ตกลงใจได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุหรือไม่ในการตัดสินใจว่าระเบียบปฏิบัตินั้นควรดำเนินต่อไปโดยมีการแก้ไขหรือว่าจะต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ทั้งหมดถึงแม้จะเพิ่มหน้าที่ในการควบคุมโครงการเข้ามาด้วย การประเมินทั้งสองก็ยังคงอำนวยความสะดวกและช่วยอธิบายถึงผลที่ได้จากโครงการอยู่

วิจัยกรอบนอกแทนกลไกการประเมินสถานะแวดล้อมอย่างมีระบบที่จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั้ง Congruence และ Contingency กลไกนี้จะวิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอสารสนเทศสำหรับระบบ เพื่อการตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่าจะเปลี่ยนแปลงระบบนั้น หรือจะดำเนินการต่อไปตามกระบวนการเดิม เพราะมันจะช่วยกำหนดวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าการประเมินสถานะแวดล้อมชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องหรือความไม่เหมาะสมของบางช่วงที่ต้องได้รับการแก้ไข ก็จะเป็นเหตุให้เกิดการตัดสินใจที่จะเลือก การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมต่อไปนี้ เช่น

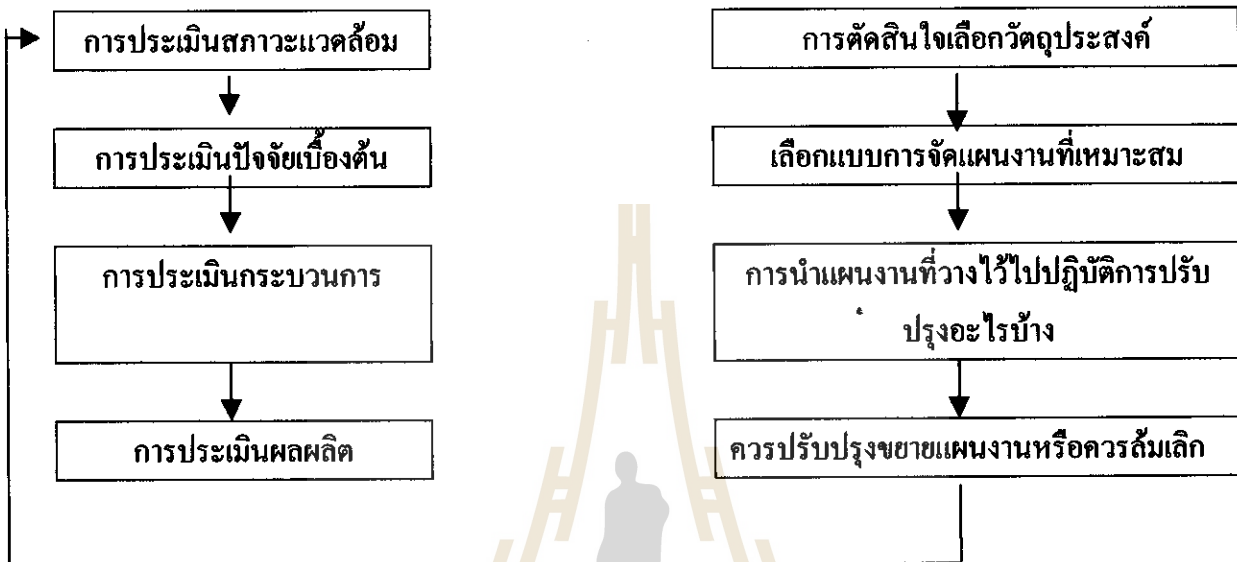
1. Homeostatic Change จะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในส่วนที่บุคลากรในแผนงานเองมีความเข้าใจในสารสนเทศที่ตรงประเด็นในระดับสูง
2. Incremental Change จะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย โดยมีความเข้าใจในสารสนเทศที่ตรงประเด็นในตอนแรกในระดับต่ำ
3. Neomobilistic Change จะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยมีความเข้าใจในสารสนเทศที่ตรงประเด็นในตอนแรกในระดับต่ำ

การเลือกใช้การประเมินใด ๆ ต่อจากนั้น จะขึ้นอยู่กับชนิดของการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการตัดสินใจวางโครงการ ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบ Homeostatic ก็อาศัยสารสนเทศจากการวิจัยและการประเมินสถานะแวดล้อมเท่านั้น ก็เพียงพอที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับโครง แต่ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบ Neomobilistic หรือ Incremental กลไกประเมินภายหลังจำเป็นต้องนำมาใช้ อย่างแรกคือ การประเมินปัจจัยเพื่อแสดงและประเมินยุทธวิธี และระเบียบการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ ต้องผ่านการทดลองก่อน ต่อจากนั้นการประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิตจะถูกนำเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการทดลอง โดยการประเมินกระบวนการจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของวิธีการทดลอง การประเมินผลผลิตจะมีบทบาทร่วมในการที่จะปรับปรุงยุทธวิธี หรือระเบียบการนั้น

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

ประเภทของการประเมิน

ประเภทของการตัดสินใจ

การนำเอาแบบจำลอง CIPP ไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่ แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้กองทุนหมู่บ้านทักทา หมู่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นกลุ่มตัวอย่างและกำหนดประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน โครงการจะทำให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและสมบูรณ์ถูกต้อง

ชุดวิชาการวิจัยชุมชน (หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน, 2545 : 113, 224-225) ได้กล่าวว่าประชากร (POPULATION) ที่มีใช้ในการวิจัยมีความหมายว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น หรืออาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตอื่น ๆ หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ หิน แร่ธาตุ

ต่าง ๆ ก็ได้ ซึ่งมีลักษณะที่ผู้วิจัยสามารถมองเห็นและรับรู้ได้

กลุ่มตัวอย่าง (SAMPLE OR SAMRLING GROUP) ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้ทำวิจัยนำมาศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลจากการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านหัตถา หมู่ 4 ตำบลบุงชีเหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 8 คน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 63 คน สมาชิกได้รับอนุมัติให้กู้ จำนวน 45 คน สมาชิกที่ยังไม่ได้กู้ 18 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดใช้ในการประเมินโครงการ

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ Context Input Process Product ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

ซุควิชาการประเมินเพื่อพัฒนา (หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, 2545 : 66)

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้นจะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอ เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และการผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

ตารางที่ 1

ผลผลิต (P)		กระบวนการ (P)		ปัจจัยนำเข้า (I)	
จำนวนสมาชิก	= PD1	การจัดทำระเบียบ	= PC1	นโยบายรัฐบาล	= I1
จำนวนผู้ได้กู้	= PD2	การจัดทำเอกสาร	= PC2	ระเบียบแนวทางปฏิบัติ	
ยอดเงินที่ให้กู้	= PD3	คำขอขึ้นทะเบียน		การประชาสัมพันธ์	= I2
กองทุนสะสม	= PD4	การรับสมัครสมาชิก	= PC3	คณะกรรมการ	= I3
การใช้เงินตาม	= PD5	การคัดเลือกผู้กู้	= PC4	ระดับอำเภอ	
วัตถุประสงค์		การรับชำระหนี้	= PC5	การเตรียมความพร้อม	= I4
ทัศนคติของ	= PD6	การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	= PC6	คณะกรรมการกองทุน	= I5
ชุมชนต่อกองทุน				เงินกองทุน 1 ล้านบาท	= I6
การเกิดเครือข่าย	= PD7	การช่วยหาตลาด	= PC7	กองทุนสะสม	= I7
องค์การการเรียนรู้					
ความสามารถในการ	= PD8	การตรวจสอบ	= PC8	บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน	= I8
พึ่งพาตนเอง		การใช้เงินกู้			
	= PD9	การจัดทำรายงาน	= PC9		
นักศึกษาผ่านงาน	= PD10	การจัดสรรผลประโยชน์	= PC10		
		บทบาทของนักศึกษา	= PC11		

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย (B1 – B2)

ตารางที่ 2

ปัจจัยนำเข้า (I)	กระบวนการ (P)	ผลผลิต (P)
เงินที่กู้มาได้รับอนุมัติ = I1	การใช้จ่ายเงินกู้ = PC1	รายได้เป็นเงิน = PD1
จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจากเงินกู้ = I2	การหาความรู้เพิ่มเติม = PC2	ผลเป็นสิ่งของ = PD2
สถานที่ในการ ประกอบอาชีพ = I3	การหาตลาด = PC3	ผลเป็นความพอใจ = PD3
วัตถุดิบ = I4	การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน = PC4	ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี = PD4
เทคนิควิธีทำงาน = I5	การวิเคราะห์ประเมิน = PC5	บัณฑิตกองทุนได้ เรียนรู้ธุรกิจ = PD5
กำลังแรงงาน = I6	กิจกรรมอื่น ๆ = PC6	
นักศึกษาผ่านงาน = I7		

บริบท C

- C1 = ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน
- C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน
- C3 = สภาพเศรษฐกิจสังคม
- C4 = วัฒนธรรมประเพณี
- C5 = โครงสร้างพื้นฐาน
- C6 = ผู้นำชุมชน
- C7 = การรวมกลุ่ม
- C8 = ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- C9 = ความเข้มแข็งชุมชน

1. การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1 ในระบบ A
ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1 - ประวัติความเป็น	1.ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน 2.สภาพภูมิศาสตร์หมู่บ้าน 3.อาชีพ	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3.ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
C2 - สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1.ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2.อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้าน อื่น 3.แผนที่หมู่บ้าน	1.เอกสาร 2.หมู่บ้าน 3.ผู้นำข้อมูล	1.เอกสาร 2.สังเกต สัมภาษณ์
C3 - สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของหมู่บ้าน	1.อาชีพหลัก/อาชีพรองชาว บ้าน 2.จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3.จำนวนร้านค้า 4.สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	1.ผู้นำชุมชน 2.สถานีอนามัยตำบล 3.เกษตรตำบล 4.หมู่บ้าน	1.บร. 1 2.สังเกต
C4 - วัฒนธรรมประเพณี	1.จำนวนวัด 2.ภาษาพื้นบ้าน 3.ประเพณีที่สำคัญ	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโส 3.ชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ บร.1 2.เอกสาร 3.สังเกต
C5 - โครงสร้างพื้นฐาน	1.จำนวนสภาพของโครงสร้าง พื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ 2.จำนวนทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ที่สาธารณะ ประ โยชน์	1.ผู้นำชุมชน 2.หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ บร.1 2.สังเกต
C6 - ผู้นำชุมชน	1.ประเภทของผู้นำที่เป็นทาง การ และไม่เป็นทางการ	1.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ บร. 1 2.สังเกต

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C7- การรวมกลุ่ม	1.กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เช่น จำนวนสมาชิก ทุนของกลุ่ม ปีก่อตั้ง	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้นำกลุ่ม	1.สัมภาษณ์
C8- ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ	1.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต
C9- ความเข้มแข็งชุมชน	1.ความสามัคคี 2.ความซื่อสัตย์ 3.การช่วยเหลือกัน 4.การยกย่องคนทำความดี 5.โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6.อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7.ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ 8.การรวมกลุ่ม 9.การประชุมสม่ำเสมอ 10.การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1.สมาชิกภายในหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.2

2. การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 4

ระดับหมู่บ้าน II - นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1.รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายกฯ 2.รายละเอียดของระเบียบกองทุน	1.ระเบียบสำนักนายกฯ 2.ระเบียบที่เกี่ยวข้องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	1.เอกสาร
---	--	--	----------

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน I2 - การประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร
I3 - คณะกรรมการระดับอำเภอ	1. จำนวนคณะกรรมการ 2. สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน 3. การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
I4 - การเตรียมพร้อม	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้านและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
I5 - คณะกรรมการกองทุน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I6 - เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน I7 - กองทุนสะสม	1.ประเภท จำนวน ที่มา และ การเก็บรักษา เงินทุนสะสมอื่น ๆ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสาร
I8 - บัญชีตักกองทุนหมู่บ้าน	1.ประวัติส่วนตัว 2.บทบาทหน้าที่	1.บัญชีตักกองทุนหมู่บ้าน 2.คู่มือนักศึกษา	1.ศึกษาตนเอง 2.ศึกษาเอกสาร

3. การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 5

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC1 - การจัดระเบียบ กองทุนหมู่บ้าน	1.กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
PC2 - การจัดทำเอกสาร ขอขึ้นทะเบียน	1.กระบวนการในการจัด เอกสารขอขึ้นทะเบียนหมู่บ้าน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหา อุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุน	1.สัมภาษณ์
PC3 - การรับสมัคร สมาชิก	1.คุณสมบัติของสมาชิก 2.ค่าธรรมเนียมในการสมัคร 3.ขั้นตอนการสมัคร	1.คณะกรรมการกองทุน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC4 – การคัดเลือกผู้กู้	1.หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก 2.วิธีการคัดเลือก 3.ขั้นตอนการสมัคร	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC5 – การรับชำระหนี้	1.ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งคืน 3.เอกสารในการส่งเงินคืน	1.สัมภาษณ์
PC6 – การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1.ผู้แนะนำ 2.ประเด็นในการแนะนำ 3.วิธีการแนะนำ 4.จำนวนครั้งในการแนะนำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC7 - การช่วยหาตลาด	1.ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2.วิธีการส่งเสริมการตลาด 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
PC8 - การตรวจสอบการใช้เงิน	1.ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2.วิธีการตรวจสอบ 3.จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
PC9 - การจัดทำรายงาน	1.ประเภทรายงานที่จัดทำ 2.ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3.วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกและชาวบ้าน 3.เอกสารจัดทำรายงาน	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต 3.ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC10 – การจัดสรรผลประโยชน์	1.สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.เอกสาร
PC11 – บทบาทของนักศึกษา	1.กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 2.ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัณฑิตกองทุน 3.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกตแบบมีส่วนร่วม

4. การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD1 – จำนวนสมาชิกกู้	1.จำนวนสมาชิกเต็ม (วันเริ่มก่อตั้ง) 2.จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3.สาเหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสาร
PD2 – จำนวนผู้ได้เงินกู้	1.จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2.จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร. 11	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสาร
PD3 - ยอดเงินที่ให้กู้	1.ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD4 – กองทุนสะสม	1.ยอดเงินกองทุนสะสม 2.การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสาร
PD5 – การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1.จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2.จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ 3.เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1.ผู้ตรวจสอบการใช้เงินกู้	1.สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD6 – ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	1.ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาท	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกและชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์
PD7 – การเกิดเครือข่ายองค์กรเรียนรู้	1.ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2.กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น	1.บัณฑิตกองทุน	1.รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต
PD8 – ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง	1.ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2.ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD9 – ความเข้มแข็งที่เกิดจากกองทุน	1.ความสามัคคี 2.ความซื่อสัตย์ 3.การช่วยเหลือกัน 4.การยกย่องคนทำความดี 5.โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6.อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7.ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ 8.การรวมกลุ่ม 9.การประชุม 10.การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1.สมาชิกและชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.การสังเกต

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

1. การประเมินบริบท

ตารางที่ 7

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล C10- อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/อาชีพรอง 2. ผลการประกอบอาชีพ 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
C11 - สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวนสมาชิก, อายุ, สถานภาพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
C12 - รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
C13 - หนี้สินของครอบครัว	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

2. ประเมินปัจจัย

ตารางที่ 8

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล I1 - เงินที่กู้มาได้	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล I2 - จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุน 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I3-4 - สถานที่ในการ ประกอบอาชีพ วัตถุประสงค์	1. จำนวนพื้นที่ทำกินในภาค การเกษตร 2. วัตถุประสงค์ในการประกอบ อาชีพ 3. วัตถุประสงค์ในการประกอบ อาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I5 - ความรู้และทักษะใน การประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I6 - จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

3. ประเมินกระบวนการ

ตารางที่ 9

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC1 - การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
PC2 - การหาความรู้เพิ่ม เติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC3 - การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC4 - การทำบัญชีใช้ จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี)	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์

4. การประเมินผลผลิต

ตารางที่ 10

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล PDI - ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ - ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์
- ผลโดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์

4. เครื่องมือใช้ในการประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ในการเก็บข้อมูลต่างภายในหมู่บ้านจะต้องอาศัยเครื่องมือในการประเมิน โดยเครื่องมือมีจำนวนมากในการประเมิน แต่ผู้ที่ทำสารนิพนธ์ได้จัดทำ การประเมินด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Obsevation) ผู้ทำสารนิพนธ์ได้สังเกตเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น ความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในหมู่บ้าน วัฒนธรรมประเพณี ความสามัคคีของหมู่บ้าน และทำการสังเกตในขณะที่ร่วมกิจกรรมภายในหมู่บ้าน

2. สัมภาษณ์ (Interview) โดยจะทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทดหา หมู่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สมาชิกที่ทำกรู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มสาธิตของหมู่บ้านตลอดจนสมาชิกภายในหมู่บ้าน โดยใช้แบบ รายงานตาม บร. ต่าง ๆ

3. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน โดยจะดูพฤติกรรมของสมาชิกภายในหมู่บ้านที่เข้าร่วมประชุม

4. การสำรวจ (Inventory) เป็นการศึกษาหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการหลายอย่างรวมกันโดย การจัดทำแผนที่หมู่บ้าน การถ่ายรูป การสัมภาษณ์ การบันทึก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเป็น คน เอกสาร เพื่อใช้ในการตอบคำถามจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยจะจำแนกข้อมูล การจัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการ และหลักเกณฑ์ที่จัดชัดเจนแน่นอน

1. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเผชิญหน้าระหว่างผู้ทำประเมินกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกและกลุ่มต่างภายในหมู่บ้าน จะสัมภาษณ์สมาชิกโดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และสัมภาษณ์สมาชิกแบบกำหนดหัวข้อไว้ แต่สามารถปรับเปลี่ยนได้

2. การสังเกต (Observation) เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกภายในหมู่บ้าน โดยสังเกตไม่ให้นักกลุ่มสมาชิกผู้ที่จะทำให้อข้อมูลสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ทำสารนิพนธ์จะเข้าไปร่วมในการประชุมแต่ละครั้งของหมู่บ้าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้อมาจัดให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว จำแนกประเภทของข้อมูล เพื่อให้่ง่ายต่อการใช้งานต่อไปแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความแล้วสรุปผลโดยประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ การสังเกต เอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ลักษณะโครงการโดยทั่วไปจะประกอบด้วยกิจกรรมหลาย ๆ งานที่มีความสัมพันธ์ระหว่างงานในโครงการจะต้องคอยควบคุมและติดตามอยู่ตลอดเวลา และผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประกอบด้วยรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพท์ โมเดล (CIPP MODEL) และตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ภาวะความยากจนโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความจน พบว่า ความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในปี 2531 สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ปัญหาความยากจนเริ่มคลี่คลายลงตั้งแต่ปี 2543 โดยสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี 2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคนในปี 2542 เหลือ 8.2 ล้านคน ในปี 2544 หรือลดลง 1.7 ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยกับต่างประเทศ โดยการเปรียบเทียบสัดส่วนผู้มีรายได้น้อยกว่า 1 ดอลลาร์สหรัฐ/วัน โดยปรับอำนาจซื้อในแต่ละประเทศให้เทียบเคียงกัน ปรากฏว่าสัดส่วนความยากจนในประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ประเทศไทยจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเทศอินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ จีน ลาว กัมพูชา แต่สูงกว่าประเทศเกาหลีใต้ และมาเลเซีย สถานะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันเริ่มฟื้นตัวขึ้นและสัดส่วนคนจนเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2543 ประกอบกับรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมาก สำหรับพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและแก้ไขปัญหาความยากจน ตลอดจนภาคเอกชนและชุมชนเองยังมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือคนจนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงคาดว่าสถานะความยากจนของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ลดลงและน่าบรรลุดูตามเป้าหมายแผน 9 ที่กำหนดสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 12 ของประเทศในปี 2549 ซึ่งเป็นมีสุดท้ายของแผน

คนจนส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบทถึงร้อยละ 82.1 ของคนจนทั้งหมด จำนวน 8.6 ล้านบาท โดยคนจนถึง 2 ใน 3 ของคนจนทั้งหมดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในภาคเกษตรและมีขนาดครัวเรือนใหญ่ มีการศึกษาน้อยกว่าคนทั่วไป เมื่อพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรความยากจนของปัจเจกบุคคลและตัวแปรที่สามารถเข้าแทรกแซงเชิงนโยบายได้ที่มีผลต่อความยากจน โดยวิธี Multivariate Analysis พบว่า

- ปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นคนจน ได้แก่ อาชีพเกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกิน หรือน้อยกว่า 40 ไร่ ครัวเรือนที่มีขนาดใหญ่ ครัวเรือนที่มีสัดส่วนของสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีผู้นำครอบครัวอายุมาก

- ในกลุ่มตัวแปรที่สามารถแทรกแซงเชิงนโยบาย ปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นคนจน ได้แก่ การเข้าถึงการคมนาคม และการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

นอกจากนั้นการประเมินปัญหาความยากจนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Poverty Assessment PPA) หรือการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นที่รวมถึงคนจนและคนด้อยโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาความยากจนที่คนในชุมชนประสบอยู่ พบว่าสาเหตุความยากจนเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย

- ปัจจัยภายใน ได้แก่ จากตัวบุคคลหรือจากสมาชิกในครอบครัว คือ คนจนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคง และมีรายได้น้อย ขาดความรู้และความสามารถในการจัดการผลิตและการลงทุน

- ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โครงสร้างหรือจากสภาพแวดล้อมในชุมชน ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในชุมชนไม่น่าอยู่และไม่ถูกสุขลักษณะ

- ผลกระทบจากภายนอก ได้แก่ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ วิกฤติเศรษฐกิจ และความแปรปรวนของราคาผลผลิตในตลาดโลก ความทุจริตและความร่ำรวยหรือของแหล่งทรัพยากร

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาคความยากจนได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้น ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) จนถึงปัจจุบัน โดยสรุปภาพรวมผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาคความยากจนได้

- การดำเนินการโดยการใช้งบประมาณแผ่นดิน
- การแก้ไขปัญหาคความยากจนโดยใช้งบประมาณจากเงินกู้ต่างประเทศ
- การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบัน เพื่อแก้ไข

ปัญหาคความยากจน

- บทบาทภาคเอกชนและชุมชนในการแก้ไขปัญหาคความยากจน

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาค่าความยากจนที่ผ่านมาประสบปัญหาที่สำคัญ คือ นโยบายยังขาดเอกภาพ และไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคนจนอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาค่าความยากจนมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องมากกว่าการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขาดประสิทธิภาพ และผลประโยชน์ยังไม่กระจายสู่คนจน กฎหมายปรับเปลี่ยนไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง

การแก้ไขปัญหาค่าความยากจนได้กำหนดแนวคิดไว้ 3 ประการ

1. การให้ความช่วยเหลือต่อคนจนในปัจจุบัน
2. การสร้างภูมิคุ้มกันแก่กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อความยากจน
3. การสร้างภูมิคุ้มกันต่อความยากจนแก่คนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาค่าความยากจนประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ที่ต้องดำเนินอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. การส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจมหภาคให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน โดยส่งเสริมนโยบายการพัฒนาประเทศที่สมดุล โดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ส่งเสริมการเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจที่คนจนส่วนใหญ่พึ่งพิง ส่งเสริมนโยบายการเงินและการคลัง

2. การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง การปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสม และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

3. การพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมและผู้ด้อยโอกาส โดยพัฒนาระบบบริการทางสังคมให้เข้าถึงกลุ่มคนจนและผู้ด้อยโอกาส การจัดสวัสดิการสังคมให้มีความสอดคล้องกับปัญหาของกลุ่มเป้าหมายยากจน และผู้ด้อยโอกาส

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น การเร่งรัดการแก้ไขปัญหาย่างเป็นธรรมในเรื่องที่ดินทำกิน และการจัดสรรน้ำ

5. การปรับปรุงระบบบริหารภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาค่าความยากจน โดยการปรับกระบวนการทัศน์และบทบาทหน่วยงานภาครัฐ ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนจากการกำกับควบคุมมาเป็นการอำนวยความสะดวก สนับสนุนการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชน (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาหลายท่านคงจะได้รับข่าวสารและความเคลื่อนไหว

จากภาครัฐในการที่จะช่วยสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) ให้แข็งแกร่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยภาครัฐได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขึ้นเมื่อวันที่ 8-9 มิถุนายน 2544 ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยมีประเด็นพิจารณาหลายหัวข้อ ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2543 ที่ผ่านมามีการช่วยเหลือ SMEs อย่างเป็นทางการยังไม่ค่อยชัดเจนนัก เนื่องจากรัฐมีนโยบายเร่งด่วนหลายเรื่องที่ต้องจัดทำตามลำดับความสำคัญ เช่นกันหลาย ๆ ท่านอาจจะลืมประเด็นสำคัญของ พ.ร.บ. ส่งเสริม SMEs ไปแล้ว เราทบทวนประเด็น พ.ร.บ. ส่งเสริม SMEs ซึ่งแบ่งเป็น 7 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 2 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 3 กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 4 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 5 การส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

หมวดที่ 6 การเพิกถอนการส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

หมวดที่ 7 บทลงโทษ

ในหมวดที่ 1 ว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งได้จัดตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ และมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีอีกไม่เกิน 12 คน มีหน้าที่ที่สำคัญคือ กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริม SMEs เพื่อเสนอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยสำนักงานส่งเสริม SMEs ซึ่งในขณะที่เขียนบทความนี้ยังไม่สามารถสรรหาผู้อำนวยการสำนักงานฯ ได้มีหน้าที่ที่สำคัญ คือ จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ในด้านต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs รวมทั้งดูแลและบริหารกองทุนส่งเสริม SMEs ตามหมวดที่ 3 ด้วย ในหมวดที่ 4 มีความสำคัญที่สามารถปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ คือ แผนปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ คือ แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ซึ่งสำนักงานส่งเสริม SMEs ต้องจัดทำเป็นระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามความเหมาะสมและควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน โครงการกิจกรรม หรือมาตรการในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การพัฒนา SMEs ในชุมชน ในภูมิภาคและในท้องถิ่นชนบท โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม
 2. การสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการเงิน เพื่อปรับปรุงและพัฒนา SMEs ให้มีประสิทธิภาพและความสามารถเพิ่มขึ้น
 3. การพัฒนาหรือจัดตั้งตลาดทุนหรือตลาดเงินสำหรับ SMEs
 4. การพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้ประกอบการและบุคลากรใน SMEs ในด้านการบริหาร การจัดการ การตลาด การผลิตและการพัฒนา
 5. การพัฒนาการจัดการ SMEs ในด้านการจัดการ การผลิต การบริหารงานบุคคล การเงิน การตลาด ตลอดจนการจัดการเชิงประยุกต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 6. การพัฒนาการจัดการ SMEs ทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์ การพัฒนารูปแบบและการบรรจุผลิตภัณฑ์
 7. การส่งเสริมหรือการสนับสนุนด้านการตลาด การขยายตลาดทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ
 8. การส่งเสริม วิจัย และพัฒนา รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับ SMEs
 9. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร
 10. การส่งเสริมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสนับสนุนระหว่าง SMEs กับวิสาหกิจขนาดใหญ่
 11. การส่งเสริมการรวมกลุ่มของ SMEs
 12. การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุน SMEs
 13. การจัดตั้งอำนาจความสะดวกในการลงทุนและประกอบวิสาหกิจ
 14. การให้สิทธิและประโยชน์เพื่อส่งเสริม SMEs
 15. การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการด้านอนุรักษ์พลังงาน
 16. การปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ขั้นตอน
 17. การส่งเสริมและสนับสนุนด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า
 18. เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้ง SMEs
- เห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ทั้ง 18 ข้อ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อ SMEs อย่างมาก แม้ว่าสำนักส่งเสริม SMEs ยังสรรหาผู้อำนวยการไม่ได้ แต่ในบางส่วนของแผนดังกล่าว รัฐก็ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีและการจัดการ

1. พัฒนาและประยุกต์ระบบวินิจัยและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่สถานประกอบการให้เป็นกลไกสำคัญ

2. จัดระบบบริการที่ปรึกษาเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหา
3. สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงกิจการใช้ทันสมัย
4. สนับสนุนการยกระดับคุณภาพสินค้าของ SMEs
5. พัฒนาเครือข่ายและประสิทธิภาพของแหล่งบริการวิจัยและพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรบุคคลของ SMEs

1. บ่มเพาะและสร้างผู้ประกอบการใหม่และพัฒนาผู้ประกอบการ
2. เพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นของระบบบริการฝึกอบรม
3. เพิ่มประสิทธิภาพของระบบมาตรฐานฝีมือแรงงาน
4. ปรับปรุงการผลิตบุคลากรในสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างและขยายโอกาสด้านการตลาดแก่ SMEs

1. ปรับปรุงระบบการจัดซื้อของรัฐให้เอื้อต่อ SMEs
2. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมรับช่วงการผลิตที่เชื่อมโยงกับวิสาหกิจ
3. เพิ่มตามเข้มแข็งของกิจกรรมส่งเสริมการส่งออก
4. ส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแดน

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงินและสร้างกลไกเสริมทางการเงินเพื่อส่งเสริม SMEs

1. ขยายและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประกันชั้นเรือ
2. พัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐให้เป็นสถาบันการเงินเพื่อ SMEs
3. จัดตั้งกองทุนเพื่อการร่วมทุนกับ SMEs ที่เป็นยุทธศาสตร์
4. จัดตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs เพื่อเป็นกลไกทางนโยบาย
5. เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงาน เพื่อให้บริการปรึกษาแนะนำ

ด้านการเงิน

กลยุทธ์ที่ 5 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ

1. เร่งพัฒนาและจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ SMEs
2. พัฒนากลไกในการปรับปรุงนโยบายกฎหมาย และการบริหารสร้าง

ความเป็นธรรม

3. ส่งเสริม SMEs ให้พร้อมเข้าสู่สังคมข่าวสาร
4. ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการกระจายสินค้า
5. ยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานระดับท้องถิ่น
6. ส่งเสริมการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาวិสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน

1. บ่มเพาะการจัดตั้งวิสาหกิจรายย่อย
2. ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาเดิม
3. ยกระดับขีดความสามารถด้านการจัดการเชิงธุรกิจ
4. ผลักดันและยกระดับความร่วมมือในกลุ่มธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ 7 สร้างความเชื่อมโยงและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจครบวงจร

1. ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ตามหลัก
2. พัฒนาโครงการนำร่องเพื่อส่งเสริมการพัฒนา
3. ผลักดันและสนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างธุรกิจสัมพันธ์
4. จัดมาตรการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

นอกเหนือไปจากประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลชุดใหม่แล้ว ประเด็นที่ทำให้ประเทศไทยมีภาวะการขาดดุลการค้าในปี 2544 มีดังนี้

การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐและการฟื้นตัวของญี่ปุ่น โดยคาดว่าในปี 2544 เศรษฐกิจสหรัฐมีการขยายตัวประมาณ 3.0 – 3.5 % ลดลงจากการประมาณการ 5.0 % ในปี 2543 ในขณะที่ญี่ปุ่นก็เผชิญกับปัญหาธนาคารกลางของญี่ปุ่นบอกว่าเศรษฐกิจมีความเปราะบาง ซึ่งมีผลทำค่าเงินเยนอ่อนตัวอยู่ในขณะนี้ และนโยบายการลดอัตราดอกเบี้ยของสหรัฐที่นาย ฟูชนำมาใช้ทำให้การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยของ Federal Reserve หรือธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา จึงมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจของอเมริกา ดังนั้นทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลการชะลอตัวตามอเมริกาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้การส่งออกของประเทศไทยจะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงอย่างมาก

ความอ่อนแอของสถาบันการเงินภายในประเทศ ทั้งนี้แม้ว่า ณ สิ้นปี 2543 ระบบแบงก์ไทยคงจะมีสัดส่วนเงินกองทุนเกิน 11 % รวมทั้งสามารถทำสำรองได้ไม่ต่ำกว่า 100 % แต่ถ้าหากหนี้คั่งขึ้นมีมากขึ้น หรือหากมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันลดลงหรือหากระบบแบงก์ไทยต้องรับรู้การสูญเสียในอัตราที่ใกล้เคียงกับธนาคารดีบีเอส ในขณะเดียวกันแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจในปีหน้า จะทำให้ปัญหา NPL ที่กีดกันการดำเนินการของแบงก์ไทยยังอยู่ในระบบอยู่

ดังนั้นการเพิ่มทุนจึงยังคงเป็นความจำเป็นของแบงก์ไทย แต่เนื่องจากข้อจำกัดในการระดมทุนในตลาดทุน ความช่วยเหลือจากทางการอาจเป็นคำตอบสุดท้ายสำหรับแบงก์ไทย

การขาดดุลการชำระเงินและการลดลงของระดับทุนสำรองระหว่างประเทศดังกล่าว หน้าที่จะทำให้ค่าเงินบาทตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน และมีความผันผวน โดยอาจจะเป็นไปได้ทั้งในแง่บวกและในแง่ลบขึ้นอยู่กับแนวโน้มในการจัดตั้งรัฐบาล โดยเฉพาะในกระทรวงเศรษฐกิจชุดใหม่ ทั้งนี้คาดว่าโดยเฉลี่ยแล้วเงินบาทมีค่าเท่ากับ 43.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2544 เมื่อเทียบกับปี 2543 ในขณะที่อาจจะมีความผันผวนมากเป็นบางช่วงตามปัจจัยที่จะมากระทบ เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศ โดยในช่วงของการผันผวนดังกล่าว ค่าเงินบาทอาจจะหลุดออกจากกรอบ 44-45 บาท ได้อย่างไรก็ตามคาดว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้ามาดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาทเป็นระยะ ๆ เพื่อมิให้ค่าเงินบาทมีความผันผวนมาก จนทำให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยดังกล่าว ที่มาของข้อมูล ศูนย์กสิกรไทย

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

เป็นที่ยอมรับร่วมกันว่าสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของคนแต่สภาพแวดล้อมที่มีที่คนเราปรารถนาและต้องการนั้น ในปัจจุบันได้ถูกทำลายลงด้วยฝีมือของมนุษย์ที่นับวันจะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรง และส่งผลกระทบต่อเนื่องกันไปทั่วโลกดังเป็นสถานการณ์แวดล้อมของคนไทย เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนเกิดวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้ดัชนีชีวิต 3 ด้าน คือ 1. ด้านที่อยู่อาศัย 2. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. ด้านสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมของคนไทย เมื่อพิจารณาจากความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณสุขไปไกลพบว่าแนวโน้มดีขึ้นมาก ขณะที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีแนวโน้มลดลง เช่นเดียวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ยังคงมีปัญหาในหลายด้าน ทั้งปัญหามลพิษทางน้ำ อากาศ เสียงและขยะในเขตเมือง และปัญหาเรื่องป่าไม้และน้ำเสียในเขตชนบท

ดังนั้นในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคนนั้นจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีการประสานร่วมมือ และร่วมทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมรอบตัวคนให้อยู่ในสภาพที่ดี คนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ขณะเดียวกันควรกันร่วมกันขยายผล “ความอยู่ดีมีสุข” ให้บังเกิดขึ้นกับกลุ่มคนทุกกลุ่มทั้งในเขตเมืองและชนบททั่วประเทศ ด้วยการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้ดีขึ้น เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านทัศนทา(C1) หมู่ 4 ตำบล บุ่งขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

หมู่บ้านทัศนทา เริ่มก่อตั้งมายาวนานหลายปี โดยประมาณ 200 ปีเศษมาแล้วแต่ไม่ทราบว่าเริ่มต้นที่ พ.ศ. ไດ จากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าจากปู่ ย่า ตา ยาย และผู้นำชุมชนภายในหมู่บ้านเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนในบริเวณหมู่บ้านจะเป็นป่าและมีลำคลอง ไหลผ่านภายในหมู่บ้านและมีต้นไม้เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นต้น “คูณทา” ขึ้นอยู่เป็น จำนวนมาก โดยมีคนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งสร้างบ้านอยู่ใกล้ลำคลองที่ไหลผ่านในหมู่บ้าน และมีคนชื่อมายทา มาตั้งถิ่นฐานบริเวณนั้นก่อนแล้วก็ขายออกไป โดยชาวบ้านจะเรียกว่า ท่าทา เมื่อระยะเวลาผ่านไปจึงเรียกว่า ทัศนทา

2. สภาพปัจจุบัน

หมู่บ้านทัศนทา จะตั้งอยู่ในตำบลบุงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านคอน ตำบลบุงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา และบ้านโนนคำ ตำบลโนนคำ
- ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านวังวน ตำบลโคราช
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านพลับ ตำบลบุงขี้เหล็ก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านบุง ตำบลบุงขี้เหล็ก

โดยปัจจุบันป่าไม้ได้ถูกชาวบ้านตัดทิ้ง เพื่อเอาพื้นที่ทำการเกษตรและเป็นที่อยู่อาศัยพื้นที่ ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจะเป็นสวนมะพร้าวและมะปรางค์มีพื้นที่สาธารณะไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นที่ทำกินและแหล่งน้ำที่สำคัญของชาวบ้าน คือ ลำคลองซึ่งจะไหลผ่านตลอดปี ในด้าน สาธารณูปโภคภายในหมู่บ้านจะมีถนนคอนกรีต ส่วนถนนสายใหญ่จะมีถนนลาดยาง มีไฟฟ้าใช้ ประปา โดยส่วนใหญ่ประชากรในหมู่บ้านจะมีแต่ผู้สูงอายุ มีระดับการศึกษาแค่ประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ส่วนแหล่งน้ำที่สำคัญมีดังนี้ ทั้งของสาธารณะ และส่วนบุคคล

บ่อน้ำตื้น	1	บ่อ	ใช้ได้ ()	ตลอดปี (/)	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำบาดาล	1	บ่อ	ใช้ได้ (/)	ตลอดปี ()	ไม่ตลอดปี
สระน้ำ	1	บ่อ	ใช้ได้ ()	ตลอดปี (/)	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	4	แห่ง	ใช้ได้ ()	ตลอดปี (/)	ไม่ตลอดปี

หมู่บ้านยังมีคลองส่งน้ำจากชลประทาน เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพทำการเกษตร แต่จะปล่อยน้ำในช่วงฤดูกาลทำการเกษตรเท่านั้น

1,000 – 5,000	บาท	มี	1	ครอบครัว
5,001 – 10,000	บาท	มี	9	ครอบครัว
10,001 – 20,000	บาท	มี	10	ครอบครัว
20,001 – 30,000	บาท	มี	16	ครอบครัว
30,001 – 50,000	บาท	มี	6	ครอบครัว
50,001 – 100,000	บาท	มี	3	ครอบครัว

บางครอบครัวก็ออกไปทำงานต่างจังหวัด เพื่อรายได้เพิ่มขึ้นจากรายได้จากการเกษตร ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรจะใช้ต้นทุนการเพาะปลูกจำนวนมาก แต่ผลผลิตในแต่ละครั้งมีปริมาณน้อย ทำให้สมาชิกมีรายได้น้อย

3. วัฒนธรรมประเพณี

บ้านตัดทาจะไม่มีวัดภายในหมู่บ้าน แต่จะไปทำบุญกับวัดใกล้เคียง คือ วัดสันติกาวาส หมู่ 2 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา และวัดกุศเวียง หมู่ 9 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ภาษาที่ใช้เป็นภาษา โคราช มีประเพณีที่สำคัญในรอบ 1 ปี เดือนมกราคม มีประเพณีที่ทำบุญตักบาตรขึ้นปีใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ ทำบุญวันมาฆบูชา เดือนเมษายน มีเทศกาลวันสงกรานต์ เดือนกรกฎาคม ประเพณีเข้าพรรษา เดือนตุลาคม ประเพณีทำบุญออกพรรษา เดือนพฤศจิกายน ประเพณีทอดกฐินและลอยกระทง ในตำบลใกล้เคียงจะมีโบราณสถานต่าง ๆ มากมาย เช่น ปราสาทเมืองเก่า ปราสาทโนนกู่ ปราสาทเมืองแขก ซึ่งอยู่ในตำบลโคราชจะมีการจัดแสดง เสียง แสง สี ความเป็นมาของอำเภอสูงเนิน ซึ่งจะจัดเป็นประเพณีกินเขาคั่ว ในเดือนมีนาคมของทุกปี

4. โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

จำนวนและสภาพโครงสร้างพื้นฐานในบ้านตัดทา ปัจจุบันถนนภายในหมู่บ้านจะมีถนนคอนกรีตมีคลองส่งน้ำเล็กภายในหมู่บ้าน มีระบบไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน ส่วนประปาจะใช้บางครอบครัว มีโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 3 เครื่อง มีหอกระจายข่าว 1 แห่ง มีโทรศัพท์ประจำหมู่บ้าน 1 เครื่อง แต่ครอบครัวจะมีส้วมที่ถูกหลักอนามัยและมีคลองน้ำไหลผ่านหมู่บ้านตลอดทั้งปีพอเพียงสำหรับอุปโภค บริโภคของชาวบ้านตัดทา

5. ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บ้านตัดทา มีผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้นำที่เป็นทางการ คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้นำกลุ่มต่าง ๆ โดยมีนายสมพงษ์ ประจิดกร เป็นผู้นำตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน นายติ ฉาบสูงเนิน และนางสมหวัง ชาวสูงเนิน ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ

กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบ้านตัดทา มีดังนี้

- กลุ่มออมทรัพย์ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2531 สมาชิกกลุ่ม 36 คน กิจกรรมเป็นเงินทุนให้สมาชิกกู้ในยามฉุกเฉิน

- กลุ่มสาธิต ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535 สมาชิกกลุ่ม 35 คน

- กลุ่มเกษตรผสมผสาน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2544 สมาชิกกลุ่ม 15 คน

- กลุ่มเกษตรทำนา ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2544

ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีดังนี้

นายเที่ยง มิ่งสูงเนิน เพศชาย อายุ 50 ปี เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงวัว ประสบการณ์ 10 ปี ที่อยู่ 33 หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 30170

2. ผลการประเมินโครงการภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

11. นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ พบว่า จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีประชาคมสมาชิกส่วนใหญ่ภายในหมู่บ้านจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน นโยบายของกองทุนอยู่ในระดับหนึ่ง โดยสมาชิกเข้าใจว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นกองทุนที่ให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ โดยจะต้องมีการบริหารจัดการกันเองภายในหมู่บ้าน โดยทุกคนภายในหมู่บ้านจะต้องจัดการร่วมกันแก้ปัญหา แต่ก็มีส่วนที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของกองทุนหมู่บ้าน

12. การประชาสัมพันธ์ หมู่บ้านตัดทา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา การประชาสัมพันธ์ในเรื่องของกองทุนให้สมาชิกทราบ มีช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ คือ มีขึ้นก่อนที่โครงการจะเข้ามาในหมู่บ้าน โดยมีการประกาศทางหอกระจายข่าว ทั้งนี้ชาวบ้านที่ยังไม่มีความชัดเจนให้สามารถสอบถามเพิ่มเติมได้จากที่ทำการผู้ใหญ่บ้านจะคอยให้คำแนะนำและชี้แจง เพื่อความชัดเจนในส่วนขอเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์นั้นมีการแจ้งข่าวและนัดประชุมสมาชิก

13. คณะกรรมการระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอจะมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์เตรียมประชาชนและชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบายหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตลอดจนการสร้างจิตสีกของประชาชนและชุมชน
2. ประชาสัมพันธ์เพื่อกระบวนการเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้ง และบริหารกองทุนตามระเบียบของคณะกรรมการกำหนด
4. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านให้จังหวัดทราบ
5. สนับสนุน ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในอำเภอให้จังหวัดทราบตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
6. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เหมาะสมที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย จำนวนคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ระดับอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 14 ท่าน ดังรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายวิทยา	กามนค์	นายอำเภอสูงเนิน	เป็นประธาน อนุกรรมการ
2. นายมารุต	วิวัฒนกร	ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่าย ปกครองและพัฒนา	อนุกรรมการ
3. นายนิพนธ์	เพ็งประสพ	ปลัดเทศบาลตำบลสูงเนิน	อนุกรรมการ
4. นางอภิรดี	พิณปรุ	ปลัดเทศบาลตำบลคูคตจิก	อนุกรรมการ
5. นายสุรเดช	พลทม	เกษตรอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
6. นายวรภัคดี	ธีระวัฒนา	สาธารณสุขอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
7. นายกำพล	ฤทธิรักษา	หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
8. นายรัชชาติ	กิริวัฒนศักดิ์	นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	อนุกรรมการ

9. นายบัญญัติ	เสนจันทร์ดิไชย	ผู้จัดการธนาคารออมสิน สาขาสูงเนิน	อนุกรรมการ
10. นายเอื้อ	อ๋นรัมย์	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาสูงเนิน	อนุกรรมการ
11. นายโกมินทร์	ใจกลาง	ประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร	อนุกรรมการ
12. นายนคร	กิติพลชนากร	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสูงเนิน	อนุกรรมการ
13. นายทองม้วน	สุวรรณดวง	นายกเทศมนตรีตำบลกุฉจิก	อนุกรรมการ
14. นางสุนทร	ใจสุทธิ	พัฒนาการอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการและเลขานุการ

I4. การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านมีวิถีในการเตรียมพร้อม คือ ได้มีการจัดประชุมสมาชิกมีเนื้อหาในการประชุม คือ เรื่องของการจัดตั้งกองทุนอย่างไรจึงจะมีความพร้อมที่จะจัดตั้งกองทุน การสร้างจิตสำนึกและประโยชน์จากการจัดตั้งกองทุน โดยมีการจัดความพร้อม 3 ครั้งด้วยกัน

I5. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านตัดทา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จะมีคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด 10 คน โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายสมพงษ์	ประจิดร	ประธานกองทุน	ประสพการณ์เป็นผู้ใหญ่บ้าน
2. นายบุญทำ	ฝั่งสูงเนิน	รองประธานกองทุน	
3. นางสมัย	เปล่งสันเทียะ	เหรัญญิก	
4. นางสมหวัง	เขาว์สูงเนิน	เลขานุการ	
5. นายมนตรี	ศิริทับ	กรรมการ	
6. นายลิ	ฉาบสูงเนิน	กรรมการ	
7. นายอัสวิน	เสมสูงเนิน	กรรมการ	
8. นางทองเลี่ยม	เสมสูงเนิน	กรรมการ	
9. นางอภิรม	จบสูงเนิน	กรรมการ	
10. นางบุญเรือน	ดีสูงเนิน	กรรมการ	

วิธีการ ได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพัฒนา ในการคัดเลือกคณะกรรมการมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกจำนวน 80 คน ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านพัฒนา เลขที่ 10 หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 30170 จำนวนครั้งที่มีการประชุมคัดเลือกคือ 1 ครั้ง ซึ่งวันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนมีขั้นตอนก่อนการประกาศใช้ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน วิธีการและขั้นตอนในการคัดเลือก คือ ประชุมชาวบ้านและให้ชาวบ้านเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมจะทำหน้าที่คณะกรรมการแล้วให้ชาวบ้านยกมือสนับสนุนเลือกผู้ที่เหมาะสมจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด 10 คน เพื่อเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนดเพื่อช่วยกันบริหารจัดการกองทุนเหตุผลที่คัดเลือกคณะกรรมการทั้ง 10 คน เพราะมีความเหมาะสมในการทำงาน เป็นคนดี ไม่โกหก ไม่เล่นการพนัน ไม่ติดยาเสพติด ช่วยเหลือส่วนรวมดี มีคุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมวด 5 ข้อ 17 กำหนด

16. เงินกองทุน 1 ล้านบาท บ้านพัฒนา ได้จัดตั้งขึ้นวันที่ 27 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2544 และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำเงินกองทุน 1 ล้านบาทไปฝากธนาคารออมสิน สาขาสูงเนิน โดยฝากเป็นบัญชีประเภทออมทรัพย์ บัญชีเลขที่ 06-4306-20-047256-7 และเลขที่บัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุน 06-4306-20-047752-6

17. กองทุนสะสมของบ้านพัฒนา มีดังนี้

- เงินฝากออมทรัพย์จากกองทุนหมู่บ้าน 110,000 บาท ได้มาจากสมาชิก เพื่อปล่อยให้สมาชิกกู้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉิน
- เงินค่าหุ้นธรรมนิยมจำนวน 3,150 บาท เพื่อนำมาใช้ในเรื่องของการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

18. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน บ้านพัฒนา หมู่ที่ 4 ได้มีบัณฑิตเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ชื่อนางสาวเขวาลักษณ์ มิ่งสูงเนิน วุฒิการศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด อายุ 25 ปี เพศหญิง บ้านเลขที่ 33 หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 30170 สถานโสด ความสามารถพิเศษสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ดี

2.1.1 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

PC1 การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านของบ้านพัฒนา คือ คณะกรรมการ 10 คน ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนในการจัดทำระเบียบ คือ คณะกรรมการ 10 คน ร่วมกันร่างระเบียบกองทุน โดยมีตัวแบบในการจัดทำระเบียบกองทุนจากระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ทางอำเภอแจกให้กับหมู่บ้านและนำระเบียบที่ร่างเสร็จแล้วนำไปให้ชาวบ้านและสมาชิกให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับ

ความเห็นชอบแล้วจึงจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านที่เสร็จสมบูรณ์ส่งอำเภอ สมาชิกกองทุนและชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบ และให้ความเห็นชอบในด้วระเบียบกองทุนหมู่บ้านฉบับนี้ด้วย

PC2 การจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนได้มีการประชุมคณะกรรมการทั้ง 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน เพื่อขอความคิดเห็นชอบในแบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีการตั้งคำถามและขอความเห็นเพื่อสรุปข้อมูล ทั้งนี้คณะกรรมการต้องแสดงความคิดเห็นทุกคน โดยมีเลขานุการเป็นผู้บันทึกลงในแบบประเมินความพร้อมของกองทุน

PC3 กิจกรรมรับสมัครสมาชิก ในการรับสมัครนั้นสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทุกวัน เพื่อความสะดวกของและค่าธรรมเนียมการรับสมัครคนละ 20 บาท ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารตลอดจนค่าเดินทางในการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ของคณะกรรมการวิธีการและขั้นตอนในการรับสมัครจะมีการประกาศให้บุคคลทราบว่ามีกรรับสมัครให้มาลงชื่อเพื่อสมัครสมาชิกที่บ้านประธานกองทุน โดยคุณสมบัติของสมาชิกจะอยู่ในระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

PC4 การคัดเลือกผู้กู้ ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านมีกิจกรรมของกองทุน คือ สมาชิกกองทุนได้รับทราบข่าวจากประธานกองทุนว่าจะมีการปล่อยเงินกู้แล้วให้สมาชิกไปติดต่อเพื่อขอระเบียบการและเอกสารในการเขียนโครงการ นำมาเขียนโครงการแล้วนำไปยื่นต่อคณะกรรมการกองทุน โดยมีหลักฐานคือ ทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน แล้วรอการพิจารณาอนุมัติ เกณฑ์การคัดเลือกผู้กู้โดยดูจากประวัติส่วนตัว การประกอบอาชีพ การมีคุณธรรมและหนี้สิน คัดเลือกโดยมีคณะกรรมการพิจารณาโดยวิธีลับ การพิจารณาให้ผู้กู้ คือ สมาชิกผู้ขอผู้ต้องเขียนโครงการแจ้งวัตถุประสงค์ในการกู้ วงเงินรายละไม่เกิน 20,000 บาท และต้องมีผู้ค้ำประกัน 2 คน เมื่อสมาชิกได้รับการพิจารณาแล้วให้ไปเปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน สาขาสูงเนิน แล้วนำเลขที่บัญชีมาให้คณะกรรมการแล้วรอการอนุมัติเงินจากรัฐบาล โดยผ่านธนาคาร เมื่อดำเนินการโครงการตามที่สมาชิกได้ขอนั้นเสร็จสิ้นระยะเวลา 1 ปี สมาชิกต้องนำเงินพร้อมดอกเบี้ยไปชำระที่ธนาคารแล้วนำหลักฐานมายื่นต่อคณะกรรมการ

PC5 การรับชำระหนี้ กองทุนหมู่บ้านทศทา ได้มีการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านแล้วจำนวน คนและยังไม่ชำระหนี้อีก จำนวน คน วิธีการชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านทศทา สมาชิกจะต้องยื่นคำร้องกับประธานกองทุนว่าต้องการชำระเงินพร้อมดอกเบี้ย โดยสมาชิกจะต้องนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยมาให้กับคณะกรรมการกองทุน ทางคณะกรรมการจะออกไปเสร็จให้กับสมาชิกทางคณะกรรมการจะรวบรวมแล้วจะไปชำระกับธนาคาร

PC6 การส่งเสริมการใช้เงินกู้ในการประกอบการด้านธุรกิจยังไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้คำแนะนำทั้งด้านการจัดการและการตลาดสำหรับบ้านพักตาก มีกระบวนการธุรกิจแบบพึ่งพาตนเอง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการด้านการตลาดเป็นตลาดภายในหมู่บ้านขายให้กับคนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง

PC7 การช่วยหาตลาด ตลาดของสมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นตลาดภายในหมู่บ้าน และตลาดนอกหมู่บ้าน เช่น ช.ก.ส. สหกรณ์การเกษตรหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำเรื่องตลาดในการรับจำหน่าย

PC8 การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ โดยมีคณะกรรมการทำการตรวจสอบและติดตามดูงาน ระยะเวลาของการตรวจสอบและดำเนินการตรวจสอบ 3 เดือน/ครั้ง

PC9 การจัดทำรายงานและเผยแพร่การดำเนินงานภายในกองทุนมีการจัดทำรายงานตีพิมพ์ประเภทรายงาน คือ รายงานการประชุมของคณะกรรมการ รายงานการอนุมัติเงินกู้ของสมาชิก

PC10 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รองรับ โดยทั่วไปแล้วปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ ดังนี้

1. เงินปันผลค่าหุ้น	10%
2. เงินประกันความเสี่ยง	20%
3. เงินเฉลี่ยผู้กู้	10%
4. เงินทดแทนคณะกรรมการ	25%
5. เงินสมทบกองทุน	20%
6. เงินค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	15%

PC11 บทบาทของนักศึกษา คือ ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการเป็นการศึกษาแบบใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุน ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุนให้มีประสิทธิภาพ

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

PD1 จำนวนสมาชิกกองทุนปัจจุบันมีจำนวน 64 คน สมาชิกเริ่มแรกมี 63 ราย โดยปล่อยให้กู้ 45 ราย เหตุที่สมาชิกกองทุนเพิ่มเพราะสมาชิกได้เห็นความสำคัญของกองทุน เพราะเป็นแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

PD2-3 จำนวนผู้ได้เงินกู้ การปล่อยเงินกู้ของบ้านพักตาก มี 4 ครั้ง ครั้งที่ 1 ปล่อยกู้วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2544 จำนวน 15 ราย ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.

2544 จำนวน 13 ราย ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 10 ราย ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 7 ราย รวมจำนวนเงินที่อนุมัติแล้วจำนวน 890,000 บาท

ตารางที่ 11

ที่	ชื่อ - สกุล	อาชีพ	การกู้เงิน	
			วงเงินที่ขอกู้	วงเงินที่อนุมัติ
1	นายลิ ฉาบสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
2	นายคล้าย เข็มสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
3	นายอู๊ดชัย เข็มสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
4	นางทองเลี่ยม เสาร์สูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
5	นายบุญทำ ผึ้งสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
6	นางจรัส พรหมทรัพย์	ทำนา	20,000	20,000
7	นายโกมินทร์ ใจกลาง	ทำนา	20,000	20,000
8	นางศรีไพร กัดดีมาก	ทำนา	20,000	20,000
9	นางบุญเรือน ดีสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
10	นายทวี ประกอบผล	ทำนา	20,000	20,000
11	นายประกอบ แผลงสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
12	นางสมหวัง เขาว์สูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
13	นางเลียบ มิ่งสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
14	นายถนอม โพธิ์สูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
15	นายसानต์ เปล่งสันเทียะ	ทำนา	20,000	20,000
16	นางอภิม จบสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
17	นายสำราญ กลับสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
18	นางทวิ จอสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
19	นางสำเรียง เขิดสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
20	นายสายยันต์ โสภคุตท	ทำนา	20,000	20,000
21	นายสมพงษ์ ประจิด	ทำนา	20,000	20,000
22	นางประสงค์ กาส	ทำนา	20,000	20,000
23	นางละมัย ไร่สูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
24	นายวีระพล โกสละกิจ	ทำนา	20,000	20,000
25	นายประหัด โกสละกิจ	ทำนา	20,000	20,000
26	นางน้อม เหมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	อาชีพ	การกู้เงิน	
			วงเงินที่ขอกู้	วงเงินที่อนุมัติ
27	นางละเมียด โกสละกิจ	ทำนา	20,000	20,000
28	นายอินทร์ รดสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
29	นายสาขนต์ เชาวสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
30	นายอัศวิน เสมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
31	นางจูน ร่วงสูงเนิน	รับจ้าง	20,000	20,000
32	นายมฤคินทร์ โสภขุดทด	รับจ้าง	20,000	20,000
33	นายธีรภัทร์ ดีสูงเนิน	รับจ้าง	15,000	15,000
34	นายสุทัศน์ เหมสูงเนิน	รับจ้าง	20,000	20,000
35	นายสุวรรณ โสภขุดทด	ทำนา	20,000	20,000
36	นายประทีป แก้วสูงเนิน	รับจ้าง	15,000	15,000
37	นายสุชี โลสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
38	นายมนตรี ศิริทับ	ทำนา	20,000	20,000
39	นางพจนา ผอสูงเนิน	ข้าราชการ	20,000	20,000
40	นางสำเนา เชาวสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
41	นางเดือนจิตต์ ยินสูงเนิน	รับจ้าง	20,000	20,000
42	นางจุฑารัตน์ แสนสระคี	ทำนา	20,000	20,000
43	นางสมจิตร สุกรินทร์	ทำนา	20,000	20,000
44	นางสงคราม เคาสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
45	นายประเทือง แก้วสูงเนิน	รับจ้าง	20,000	20,000

PD4 กองทุนสะสมของบ้านพักทา มีดังนี้

เงินฝากออมทรัพย์ จำนวน 110,000 บาท ได้มาจากสมาชิก เพื่อปล่อยให้สมาชิกกู้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉิน

เงินค้ำหุ้นธรรมนิยม จำนวน 3,150 บาท เพื่อนำมาใช้ในเรื่องของการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

PD5 การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ปัจจุบันสมาชิกกองทุนหมู่บ้านพักทาได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ในโครงการ แต่ก็มีบางส่วนก็นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

PD6 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน ชาวบ้านทักทา หมู่ที่ 4 มีทัศนคติที่ดีต่อ กรรมการกองทุน โดยเห็นความซื่อสัตย์ โปร่งใส รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกจากพฤติกรรมที่ ทำงานกองทุนที่ผ่านมา เมื่อกรรมการกองทุนรับเงินที่ได้จากค่าหุ้นหรือการมอบหมายงานให้ทำ

PD7 การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ประเภทของเครือข่ายที่เกิดขึ้นมี 2 ประเภท คือ เครือข่ายระดับตำบลและเครือข่ายระดับหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมการจัดเวทีประชาคม และจัดกลุ่มเสวนากลุ่ม โดยมีกลุ่มเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายในกลุ่มเกิดขึ้น ปัจจัยที่ ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย คือ ความต้องการให้มีการรวมกลุ่ม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาแล้วนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้มาประยุกต์ให้เข้ากับหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ ทั้งนี้เพื่อเป็น การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

PD8 เนื่องจากการองค์กรเครือข่ายเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อการ พึ่งพาตนเอง ซึ่งประสบการณ์ที่ได้จากการเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ ประสบการณ์ที่ ได้รับจากการบริหารงานกองทุน คือ จะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเงินกองทุน 1 ล้านบาท มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารงานกองทุนมีระเบียบในการบริหารมีความสามารถในการ บริหาร ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกองทุน คือ สามารถอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกเพื่อ ไปประกอบโครงการเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ปัจจัยนี้ก่อให้เกิดความสำเร็จ คือ คณะกรรมการผู้นำที่เข้มแข็ง สมาชิกให้ความร่วมมือปฏิบัติตามระเบียบกองทุน และส่วนหนึ่งมา จากหน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือ

จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกองทุน คือ ได้มีเงินทุนในการ ประกอบอาชีพ มีความรู้ในเรื่องการเขียนโครงการ มีเงินทุนหมุนเวียน สร้างงาน สร้างรายได้ให้ กับตนเอง ในการบริหารเงินด้วยตนเอง ความสำเร็จที่เกิดขึ้น คือ สามารถนำเงินไปประกอบ อาชีพแล้วเกิดรายได้ ความเป็นอยู่ดีขึ้น และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากคณะกรรมการกองทุนที่บริหาร กองทุนที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

C9 อาชีพเดิม ซึ่งกองทุนหมู่บ้านนี้ได้มีการอนุมัติให้กู้ เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เช่น

กรณีที่ 1 นางเลียบ มิ่งสูงเนิน ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านทักทา อาชีพหลัก คือ การเกษตร เกี่ยวกับการทำนา ทำไร่ การประกอบอาชีพเดิมเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว สำหรับปัญหาและ อุปสรรคในการประกอบอาชีพ

1. ราคาข้าวตกต่ำ
2. ราคาน้ำมันแพงและยาปราบศัตรูพืชราคาสูง

มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน

เพศ	อายุ (ปี)	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ความสัมพันธ์	การมีงานทำ
ชาย	50	สมรส	ป.4	บิดา	มีงานทำ
หญิง	46	สมรส	ป.4	มารดา	มีงานทำ
หญิง	25	โสด	ปริญญาตรี	บุตร	มีงานทำ

สถานภาพการเป็นอยู่มีบ้านเป็นของตนเอง รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,000 บาท มีความเพียงพอสำหรับในการใช้จ่ายภายในครอบครัวจำนวนหนี้สินในครอบครัวไม่มี ก่อนการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านวันที่ 14 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 20,000 บาท เงินที่กู้เพื่อทำนา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ คือ พื้นที่ทำกินของตนเอง วัสดุที่ใช้ในการประกอบอาชีพ คือ รถไถ

กิจกรรมที่ดำเนินเป็นเกษตรกรเคยมีประสบการณ์ในการทำนา มีความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้าว

2.2.1 การประเมินปัจจัยนำเข้า

11 จำนวนเงินที่กู้ที่ได้รับ ซึ่งเงินกองทุนหมู่บ้านนี้ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เช่น

นางเลียบ มิ่งสูงเนิน ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 20,000 บาท เพื่อประกอบอาชีพทำนา

นายธีรภัทร์ ดีสูงเนิน ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 15,000 บาท เพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์

นางประสงค์ กาสกร ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 20,000 บาท เพื่อประกอบอาชีพค้าขาย

นางจรัส พรหมทรัพย์ ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 20,000 บาท เพื่อประกอบอาชีพสวนผสม

12 การที่มีเงินกองทุนเข้ามาทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบเข้ามาประกอบอาชีพ เพราะถ้าหากไม่มีเงินทุนที่เป็นของตนเอง ก็จำเป็นต้องกู้เงินจากนายทุนเข้ามาประกอบอาชีพทำให้มีหนี้สินเพิ่มและอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้นอกระบบจะสูงกว่า

I3 โดยสถานที่ในการประกอบอาชีพสมาชิกประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน วัสดุ อุปกรณ์ มีการจัดซื้อหาจะเป็นประเภทเครื่องทุ่นแรงมาใช้ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะมีในท้องถิ่น เช่น อาชีพการเกษตร

I4 โครงการที่ดำเนินการนั้นเป็นอาชีพเดิมจึงมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพเป็นอย่างดี สมาชิกจะมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น การทำนา II

I6 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพแรงงานภายในครอบครัวและภายในหมู่บ้าน จะเป็นหัวหน้าครอบครัวและแม่บ้าน

3. การประเมินกระบวนการ

P1 การใช้จ่ายเงินกู้ การที่ได้มีการอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิก สมาชิกได้นำเงินไปประกอบกิจกรรมตามที่เขียนโครงการเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้

P2 การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะประกอบอาชีพให้เกิดความสำเร็จ โดยสมาชิกจะหาความรู้เพิ่มเติมจากประสบการณ์เดิม เพราะโครงการที่ขอกู้นั้นเป็นการกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ และความรู้ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ

P3 การหาตลาดของชุมชน ตลาดของสมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นตลาดภายในหมู่บ้านและตลาดภายนอกหมู่บ้านจะเป็นการนำผลผลิตที่ได้ไปขาย เช่น ธ.ก.ส. และ โรงสีที่มีขนาดใหญ่

P4 การทำบัญชีใช้จ่ายเงินมีการจัดทำบัญชี เป็นบัญชีคุมลูกหนี้แสดงรายรับ รายจ่ายและการขอกู้เงินแต่ละครั้ง โดยมีการจัดทำเป็นรายเดือนจะมีเลขานุการของกองทุนเป็นผู้จัดทำขึ้น ซึ่งได้มีหน่วยงานของภาครัฐเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือ พัฒนาการและศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน

4. การประเมินผลผลิต

PD12 ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์

8. ผลโดยตรงของการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ เกิดรายได้ทำให้พึ่งพาตนเอง มีความรู้เรื่องการทำบัญชี การเขียนโครงการเพื่อขอกู้เงินแล้วเกิดอาชีพต่อ

- ผลโดยอ้อม คือ ได้รับประสบการณ์เพิ่ม เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง เมื่อประสบผลสำเร็จจะได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้านและชุมชน

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านตัดทวงเงินจากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำนา และมีค้าขายบางเป็นบางส่วน โดยจะยกตัวอย่างดังนี้

กรณีที่ 1 สมาชิกที่ทำการเกษตร

นางบุญเรือน คีสูงเนิน เป็นผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านตัดทา อาชีพหลักเกษตรกร คือ การทำนาเป็นการประกอบอาชีพเดิมเพียงต่อการเลี้ยงครอบครัว มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 20,000 บาท เงินที่กู้ใช้เป็นเงินในการลงทุนประกอบอาชีพทำนา ไม่มีเงินทุนนอกเหนือจากที่กู้วัตถุประสงค์ของการกู้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ สถานที่ใช้ในการประกอบอาชีพเดิมที่มีอยู่มีความรู้และทักษะมีในเรื่องของขั้นตอนการผลิต การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การจัดจำหน่าย โดยใช้จำนวนแรงงาน คือ 2 คน โดยนำเงินไปซื้อปุ๋ย และเป็นค่ารถไถในการเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก โดยจะผลผลิตที่ได้ไปขายให้กับโรงสีขนาดใหญ่เป็นผู้รับซื้อไว้

กรณีที่ 2 นายธีรภัทร์ คีสูงเนิน

เป็นผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านตัดทา อาชีพหลัก คือ ทำนา และรับจ้าง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 15,000 บาท เงินที่กู้ใช้เป็นเงินในการลงทุนประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ไม่มีเงินทุนนอกเหนือจากที่กู้วัตถุประสงค์ของการกู้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับอนุมัติสถานที่ประกอบอาชีพเป็นพื้นที่ภายในหมู่บ้าน วัตถุประสงค์ที่ใช้ คือ โรงเรียนสำหรับเลี้ยงไก่ วัตถุประสงค์ที่ใช้ คือ พันธุ์ไก่ พันธุ์ปลา

กรณีที่ 3 นางประสงค์ กาศาร

เป็นผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านตัดทา อาชีพหลัก ค้าขาย มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 4 คน ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 20,000 บาท เงินที่กู้ใช้เป็นเงินในการลงทุนประกอบอาชีพค้าขาย สถานที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นพื้นที่ภายในหมู่บ้าน โดยนำเงินไปซื้อของมาขาย มีประสบการณ์ในการขายของเพราะเป็นอาชีพเดิมจะขายภายในหมู่บ้าน

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กองทุนหมู่บ้านตัดทามีกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุน โดยแต่ละขั้นตอนจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุนตั้งแต่การจัดประชาสัมพันธุ์ให้กับสมาชิกได้ทราบจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกได้สอบถามรายละเอียดและมีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยให้สมาชิกคัดเลือกและเสนอชื่อ และการจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านตัดทาขึ้นมา โดยมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำ

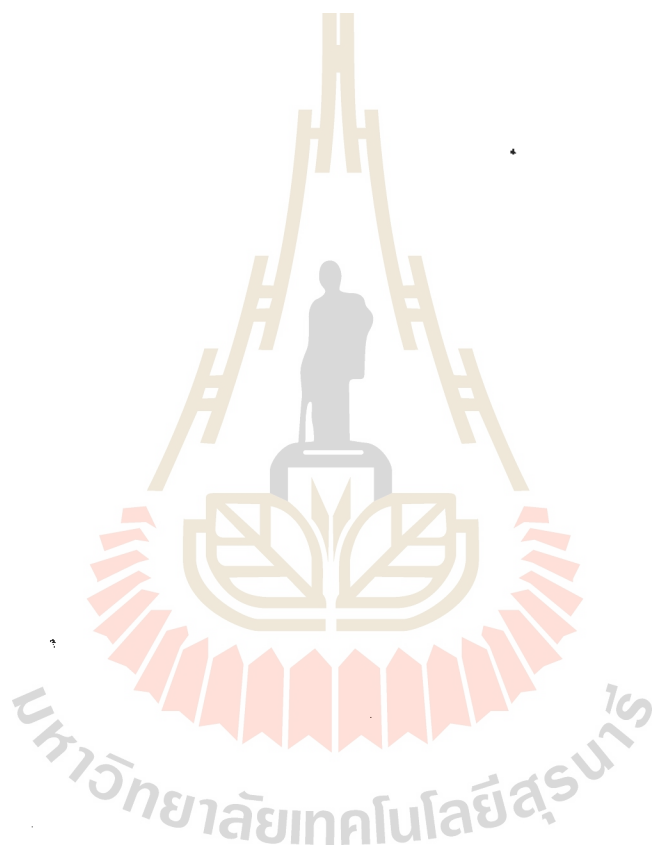
ระเบียบกองทุน คือ คณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือก เมื่อนำร่างเสร็จก็นำไปให้สมาชิกให้ความเห็นชอบ เมื่อสมาชิกให้ความเห็นชอบก็นำส่งอำเภอและมีการจัดทำแบบขอขึ้นทะเบียน เพื่อขอความเห็นชอบในแบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการเปิดรับสมัครสมาชิกโดยจะประกาศให้บุคคลทราบว่าจะมีการรับสมัครสมาชิก เพื่อให้มาลงชื่อ เพื่อสมัครเป็นสมาชิกที่บ้านประชาชนกองทุน เมื่อสมัครเป็นสมาชิกกองทุนจะต้องไปติดต่อกับเพื่อขอระเบียบการและเอกสารในการเขียนโครงการเพื่อขอเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้าน โดยกระบวนการต่าง ๆ จะมีหน่วยงานทางราชการให้คำแนะนำแก่กองทุนหมู่บ้าน

2. ศักยภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้านที่วัดความสามารถในการจัดการกองทุนหมู่บ้านการจัดการที่เป็นระเบียบมีการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับอย่างชัดเจนมีการบริหารกองทุนรวมทั้งการตรวจสอบจัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนอย่างเด่นชัดมีกฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมาชิกการกู้เงินทุกครั้งมีการทำบัญชีทุกครั้งที่มีบุคคลทำการกู้และการกู้เงินจะให้ทำสัญญาทุกครั้ง ทางด้านคณะกรรมการมีการประชุมทุกครั้ง และทางด้านการติดตามเงินกู้ของกองทุนก่อนถึงกำหนด จะมีการส่งใบเตือนหนี้ทุกครั้งก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ และมีการแบ่งหน้าที่ในการควบคุม และดูแลสมาชิกในการทำโครงการ มีการบันทึกและศึกษาปัญหาของสมาชิกเพื่อที่จะมาเสนอในที่ประชุมแต่ละวาระทุกครั้ง

3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินต่อการประเมินความเข้มแข็งที่ทางกองทุนหมู่บ้านได้กำหนดขึ้น ความเข้มแข็งบ้านที่วัดจากตัวชี้วัดประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกลมเกลียวมีความรักใคร่ซึ่งกันและกันอยู่ในเกณฑ์ดี ในชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกันในเกณฑ์ดี ในชุมชนมีการยกย่องการทำความคิดในชุมชนมีการเสนอความรู้และได้แลกเปลี่ยนความรู้อยู่เสมอ ด้านการเป็นอยู่สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรแต่ละครอบครัวมีความเป็นอยู่พร้อมหน้ากันและกันมีความรักใคร่ปรองดองแต่ละครอบครัวมีอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ส่วนทางด้านกลุ่มองค์กรในชุมชนมีอยู่หลายกลุ่มคือ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสาธิต กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรผสมผสาน การช่วยเหลือเด็กและสตรี โครงการช่วยเหลือคนพิการและโครงการช่วยเหลือคนชรา ทางด้านประเพณีต่าง ๆ ทางชุมชนจะให้ความสนใจเป็นอย่างดีเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของชุมชนมีการช่วยเหลือกันทุกครั้งเมื่อมีงานบุญหรือประเพณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากการที่ทางภาครัฐได้มีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและได้จัดตั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการและได้ให้บัณฑิตกองทุนเข้าไปศึกษาข้อมูลความจริงสภาพของท้องถิ่นและประชาชน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยว ค่านิยม และการประเมิน การส่งเสริม การดำเนินงานของ

กองทุนและประสานงานตลอดจนการสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา เศรษฐกิจฐานของประเทศ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้าน
ทัคทา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อทราบถึงศักยภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อต้องการทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งในพื้นที่หมู่บ้านทัคทาอันเป็นประโยชน์ต่อการ
ประเมินความเข้มแข็งของชุมชนศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดขึ้น
4. เพื่อได้กรอบแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมือง

2. วิธีการดำเนินการ

วิธีการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านทัคทา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน
จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการดำเนินโครงการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่าง ๆ
กองทุน

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุน บริบทชุมชน

ขั้นที่ 3 ใช้รูปแบบประเมินแบบ CIPP MODEL วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนด
ตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่จะเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานตามแบบ บร. ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วจึงนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาที่ใช้ศึกษาเป็นระยะเวลา 10 เดือน โดยเสนอในรูปแบบ
“สารนิพนธ์”

3. ผลการดำเนินงาน

ผลในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านทัคทา หมู่ที่ 4 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน
จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้รูปแบบการศึกษาแบบ CIPP MODEL ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านทัคทา ได้จัดตั้งหมู่บ้านมาประมาณ

200 ปี จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตร มีแม่น้ำไหลผ่านภายในหมู่บ้าน สมาชิกภายในหมู่บ้านมีอาชีพทำการเกษตร มีสาธารณูปโภคที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านวัฒนธรรมประเพณี ก็จะปฏิบัติตามแบบประเพณีดั้งเดิม ด้านสุขภาพอนามัยคนในหมู่บ้านมีสุขภาพที่แข็งแรง ประชาชนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความรักใคร่สามัคคีซึ่งกันและกัน

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของกองทุนหมู่บ้านทศทา มีปัจจัยนำเข้าไปเรื่องของกองทุน คือ นโยบาย ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติที่ทางสมาชิกรับไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากทางหน่วยงานราชการ เช่น การประชาสัมพันธ์ในเรื่องของกองทุนการเข้ามามีส่วนรวมทางภาครัฐ และการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนและหลังของกองทุนหมู่บ้าน เช่น การคัดเลือกคณะกรรมการ การรับสมาชิก การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เงินทุนสะสม และความสามารถที่จะชำระคืนของสมาชิก โดยสมาชิกจะนำเงินไปประกอบอาชีพอะไร จำนวนแรงงานที่ใช้เป็นอย่างไร โดยจะมีบัณฑิตเข้ามาศึกษาและประเมินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการของกองทุนหมู่บ้านทศทา ได้ทำการจัดตั้งกองทุนขึ้นเมื่อ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2544 แล้วไว้ทำการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อเป็นกฎข้อบังคับให้กับสมาชิกและคณะกรรมการกองทุน เช่น การรับสมัครสมาชิก โดยผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด สมาชิกแต่ละรายจะกู้เงินได้ไม่เกิน 20,000 บาท จะต้องมีส่วนชำระคืน 2 คน สมาชิกจะต้องชำระเงินต้นและดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาท/ปี เมื่อครบกำหนดตามสัญญา

บทบาทของบัณฑิตเข้ามาในกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาประเมินผลของกองทุนและร่วมกับกองทุนในการสร้างเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้านให้เกิดการเรียนรู้

4. การประเมินผลผลิตของกองทุนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทศทา มีทั้งหมด 63 คน มีสมาชิกกู้เงินกองทุนทั้งหมด 45 คน เพื่อนำไปพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ โดยสมาชิกมีส่วนใหญ่จะกู้เงินไปประกอบอาชีพทางการเกษตร ค่าขาย ซึ่งยอดเงินที่สมาชิกกู้เงินไปทั้งหมด 890,000 บาท โดยสมาชิกรับเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ แต่ก็มีบางส่วนกู้เงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และการเกิดเครือข่ายการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

2. อภิปรายผล

1. กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนหมู่บ้านทศทา เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้านตั้งแต่การจัดเวทีชาวบ้าน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในด้านความพร้อมต่าง ๆ เช่น ทางด้านคณะกรรมการกองทุน โดยให้สมาชิกภายในหมู่บ้าน

คัดเลือกเสนอชื่อบุคคลภายในหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และการจัดทำระเบียบกองทุนที่ทุกคนต่างช่วยกันจัดทำ โดยให้สมาชิกกองทุนเห็นชอบเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ทำให้สมาชิกในชุมชนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและมีการเรียนรู้เปิดโอกาสต่าง ๆ ให้กับสมาชิก

2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนหมู่บ้านพัฒนา ได้คัดเลือกคณะกรรมการในการบริหารกองทุน 10 คน โดยมีการแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างถูกต้อง แต่การทำงานที่ยังประสบผลสำเร็จในการบริหารกองทุน ต้องมีความร่วมมือของสมาชิกด้วย เมื่อมีการร่วมมือของสมาชิกและคณะกรรมการที่ทำให้การบริหารงานที่ดี และกองทุนสามารถอยู่แบบยั่งยืนต่อไปในอนาคตอีกด้วย แต่ในการบริหารก็มีปัญหาในเรื่องของกฎระเบียบ ไม่ละเอียดเท่าที่ควร ระเบียบการกู้เงินไม่รัดกุมคณะกรรมการขาดความรู้ในเรื่องการทำบัญชี แต่หน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยเหลือในด้านการทำบัญชีมีการอบรมให้กับคณะกรรมการ

3. คำขวัญความเข้มแข็งสมาชิกในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือ ร่วมใจ มีความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการยกย่องการทำความดี มีความรักใคร่ปรองดองกัน แต่ละครอบครัวสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และในชุมชนมีการจัดตั้งองค์กรหลายกลุ่ม ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและเมื่อมีโครงการกองทุนหมู่บ้านเข้ามากระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในกองทุน เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แต่ก็ยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด จะต้องพึ่งพาอาศัยจากชุมชนภายนอกด้วย

4. แนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากการที่ทางภาครัฐได้มีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และได้จัดตั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครงการและได้บัณฑิตกองทุนเข้าไปศึกษาข้อมูลความจริงกับสภาพของชุมชนท้องถิ่นและประชาชน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ค่านิยม และการประเมิน การส่งเสริมการค้าเงินงานของกองทุนในหมู่บ้าน โดยให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับกองทุนและประสานงาน ตลอดจนการสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ และเป็นแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านควรจะต้องมีความยืดหยุ่นในการกำหนดระยะเวลาการชำระเงินคืน โดยจะต้องเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ เพราะสมาชิกบางรายกู้เงินไปประกอบอาชีพที่ใด ผลตอบแทนในระยะยาว ไม่สามารถชำระเงินคืนได้ภายใน 1 ปี ที่ทางระเบียบกองทุนได้กำหนด

ไว้ โดยอาจจะกำหนดระยะเวลาในการชำระคืน เช่น 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน 1 ปีหรือ 2 ปีขึ้นไป

2. ในระเบียบกองทุนควรจะกำหนดคบทลงโทษของผู้ที่กู้เงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น ผู้กู้เขียนโครงการทำการเกษตร แต่ที่จริงแล้วนำไปซื้อรถจักรยานยนต์ ควรจะมีบทลงโทษที่ชัดเจน

4.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1. ในด้านการบริหารงานจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเข้ามาให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ ให้แก่ คณะกรรมการ เช่น ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการดำเนินงาน เพราะสมาชิกไม่มีความเข้าใจ

2. ควรมีการอบรมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เพราะคณะกรรมการมีความรู้ต่ำไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องบัญชี

4.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านให้สมาชิกเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิคนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

2. ควรจะมีการรวมกลุ่มของสมาชิกภายในหมู่บ้าน เพื่อกู้เงินกองทุนมาจัดทำโครงการเพื่อเป็นการกู้เงินที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และสามารถนำเงินมาหมุนเวียนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). **ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุศล สุนทรชาดา. (2545). สถานการณ์ความยากจนในประเทศไทย. **วารสารประชากรและการพัฒนา.** 22(3) : 1-3.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **คู่มือสำหรับประชาชน เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **ระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544.** กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหัตถา. 2544. **ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหัตถา. 2544.**
- บุญธรรม จิตตอนันต์. 2536. **การวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พวงแก้ว ปรีชานพจน์ สุเมธ เหลืองศิริมงคล และกานดา ชูเชิด. (2545). **สภาพแวดล้อมของ คนไทย. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสำนักสารนิเทศ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.**
- เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541. **การวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาคณิตและสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัย.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. 2538. **การประเมินผลโครงการ. การวิจัยเชิงประเมิน.** กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(บรรณาธิการ). (2544). **รวบบทความทางการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6).** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและ
ประเมินโครงการ.

